

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

La barriada de Verdum

Mª Roser Martí

FEBRER 1959

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

P R I M E R A P A R T

PRÒLEG

EXPOSICIÓ I DIVISIÓ DE LA TESI

1ª PART

SITUACIÓ DE LA BARRIADA DE VERIUM L'ANY 1944

SITUACIÓ ACTUAL DE LA BARRIADA

- a) Pla i mitjans per aconseguir les dades
- b) Resultats obtinguts: Estadístiques, enquestes.
- c) Gràfics, Fotografies

2ª PART

LA NOSTRA ACTUACIÓ EN EL PARRI DES DE L'DESEMBRE DE 1943
AL JUNY DE 1945

3ª PART

PROJECTE D'ORGANITZACIÓ DEL SECRETARIAT DE BENEFICÈNCIA O
D'ASSISTÈNCIA SOCIAL PARROQUIAL

- a) Conclusions del Projecte
- b) Notes

PLA FUTUR DE VERIUM

PRÒLEG

El motiu d'haver escollit aquest tema per la tesi, ha estat únicament per tenir inici d'j. l. base en el projecte que sobre el Secretariat de Beneficència Parroquial vaig presentar al Bisbat per mitjà del Sr. Albert Bonet.

El meu desig era ^a ampliar el projecte i actualitzar-lo però han passat 14 anys i el barri ha sofert una gran transformació, per això he intentat estudiar-lo de nou per obtenir-ne un coneixement actual el més exacte possible. Després de moltes gestions he arribat a la conclusió de que això era impossible. Segut al seu creixement demogràfic (en 1946 hi havia 6.000 habitants, ara se'n calculen de 55.000 a 60.000) no ha estat factible d'obtenir-ne dades exactes, ni tan sols una unitat de criteri entre els mateixos que hi viuen.

Per ^a donar una visió exacta d'aquest suburbi ^{caldrà} ~~seria pre-~~
~~cis~~ un estudi d'equip i de llarga durada com indicava el Dr. Cal feli en la Setmana del Suburbi quan deia: "Es necesario un estudio a fondo de los problemas que reclaman una asistencia social en los suburbios. Esto debería llevarse a cabo por equipos asesorados por asistentes sociales. La complejidad cada día mayor de la sociedad exige la colaboración en estos temas de personas bien preparadas que conozcan la materia a investigar"... (Los Suburbios pàg. 33 [Dr. Cal feli]) i aquesta forma de treball no entra dins els temes d'aquesta tesi.

per tant ~~el~~ coneixement que tinc d'aquests barris és ~~de~~ és ~~de~~ molt precís, no obstant ~~el~~ suficient per ~~pod~~ er deduir-ne la necessitat d'una actuació organitzada i un pla a seguir que podria basar-se en la creació d'un Secretariat parroquial com el que se'í exposen.

He de fer constar, però, que en l'actualitat el torn suburbial, de beneficència parroquial i Centres Socials ha estat ja molt estudiat i per tant s'ha arribat a conclusions i fins potser realitzacions molt més àgiles, les quals eren del tot ignorades quan es va començar aquest projecte. No obstant totes elles han ~~vingut a~~ confirmat les teories que se'í exposen i que són encara d'actualitat en tots els barris que es troben en condicions iguals o semblants a les del Suburbi de Verdun.

Barcelona, agost del 1988

EXPOSICIO I DIVISIO DEL TREBALL

Hem dividit el treball en 3 parts: 1ª Descripció i geografia del barri, 2ª Actuació l'any 1944-45 3ª Organització del Secretariat Parroquial.

La descripció de la barriada de Verdum l'any 1944 ha estat extreta d'un Cercle d'estudis donat a l'U.C.C.S. exposant la nostra actuació en el barri des del principi i que ara ens serveix per "establir una comparació amb la realitat actual. Les dades i fets d'aleshores són d'experiències personals i informes del Sr. Rector. No tenen cap valor absolut perquè no ens hem proposat tampoc mai de fer-ne un treball estadístic.

Actualment ens hem valgut de diferents mitjans per aconseguir-ne les dades que presentem: Bibliografia, enquestes, visita i estadística.

El projecte ha estat ampliat amb l'estudi de nous sistemes o organitzacions d'actualitat i hi hem afegit unes conclusions pràctiques. Finalment hem intercalat unes notes extretes del llibre "Los Suburbios" editat l'any 1957 que fan referència al Suburbi de Verdum i d'altres que confirmen algun concepte del projecte.

SITUACIÓ DE LA BARRIADA DE VERDUM L'ANY 1944

La barriada de Verdum està situada als afores de Barcelona entre Sant Andreu i Horta, ~~ca~~ ^{ella} vessant de les muntanyes de les Roquetes.

Està dividida en 6 zones més o menys separades entre ~~elles~~ ^{elles} i una mica distants de la barriada que queda situada en la del centre. El conjunt d'aquests nuclis o zones formen un total de 6.000 habitants.

La part més pròxima a S. Andreu anomenada de la Prosperitat, és la part més educada del suburbi, en canvi la zona Nord-Verdum pròpiament dit (*) - és la més inculta, inculta i malejada.

Hi ha dos barris - el de la Guineueta i Xelirines - allunyats del nucli central uns 10 minuts, sense continuïtat de cases i separats per torrents secs i vinyes.

Aquesta situació geogràfica fa que la barriada de Verdum quedi una mica aïllada de la ciutat i per tant que la seva fesomia i ambient siguin més aviat els d'un poble, encara que gran part dels seus habitants treballin a la ciutat i els mitjans de comunicació hi siguin fàcils.

RELIGIÓ

Des del punt de vista religiós els habitants d'aquesta barriada són molt indiferents degut a la ignorància en què viuen, i, en les parts més extremes, senten més aviat aversió a l'Església i són supersticioses.

(*)ací s'enclou el que avui denominem Roquetes Altes.

Algunes dades més o menys exactes que he pogut recollir ens donaran una idea del nivell moral i religiós d'aquest sector.

Compliment del Precepte dominical: 5 %

Comunions diàries: una mitjana de 25

Matrimonis efectuats aquest any en la ^{Parroquia} ~~parroquia~~; 300

D'aquesta xifra, segons càlculs fets en la parroquia, s'han deduït un 18 % d'unions il·legals.

Els que freqüenten més els Sacraments, especialment a l'hora de la mort, són els que formen la colònia catalana d'empleats a la línia del Nord.

Una de les causes per les quals no compleixen el precepte dominical és la por. Molts - segons declaren ells mateixos - són ^amenaçats de mort pels seus veïns, si van a Missa. Aquesta ha estat la causa que ha allunyat molts fidels de les associacions parroquials, almenys per algun temps, com per exemple Filles de Maria, Apostolat de l'Oració, etc.

CULTURA

El nivell cultural és molt baix, un 50% d'infants no van a l'escola. Abunden per tant els analfabets especialment com hem dit abans en la part alta del barri, i el peu de la muntanya o sigui Verdum.

La major part d'habitants d'aquest sector són llenyeters, pastors, peons, paletes etc. professions totes -

elles bristes que produeixen un desmunt físic i un entor-
 piment ^{del} intel·lectual ^{que} i especialment en els ^{casos} -
 els alluny de la vida social. L'única convivència so-
 cial que tenen és ~~de~~ dels veïns, - de la mateixa condició
 i la de les cases de beguda. Alguns fins s'illen volun-
 tariamente amb un cert menyspreu de la vida ciutadana.

En altres zones l'ofici més corrent és el de mecà-
 nic degut a que a S. Andreu hi ha les fàbriques de la Pa-
 quinista, ^{de l'} Hispàno Suïssa i altres. L'ambient més general
 és doncs el de les grans fàbriques empitjorant, però, en
 un aspecte complet en l'aspecte moral i material.

Aquest ambient empitjora cada dia degut a l'afluència
 de immigrants que augmenta desmesuradament el número
 de persones sense control, que atreta per l'enlluerna-
 ment d'un gran ciutat, acuden a Barcelona a la recerca
 de treball sense seguretat però, de poder-ne trobar o,
 el que és pitjor per ^{tal de} dedicar-se a la mendicitat. D'a-
 questa manera augmenta no sols el número d'habitants
 sinó el de problemes, principalment el de l'habitatge
 que és la causa de molts d'altres de tipus social i
 moral. Alguns dels immigrants - com també alguns in-
 dígenes - es construeixen cases o barragues en les ho-
 res lliures del treball, però no reporten temps cap be-
 nefici al barri sinó el contrari, augmenten els proble-
 es d'higiene, contagi, etc. perquè no estan reconeixent
 de cadament.

Les úniques entitats que d'un manera permanent tenen cura de la formació i millora d'aquest d'aquest 6.000 habitants són la Parròquia i l'Escola de l'Ajuntament. Hi ha també algunes escoles particulars de mestres sense títol on acuden molt poques criatures.

Podem dir que únicament en la Parròquia es fa alguna cosa d'assistència i beneficència, positiva per millorar la situació del barri. El seu camp és, però, molt limitat ja que econòmicament és pobre, insuficient de sacerdots i de fidels que hi col·laborin, no pot arribar a tots els extrems ni socórrer totes les necessitats de cap mena ni tan sols conèixer amb precisió la problemàtica ministerial de la seva feligresia.

Actualment les activitats apostòliques i socials de la Parròquia a més de les pròpies del seu ministeri, es reduïxen a l'Escola Parroquial on assisteixen 150 alumnes d'ambdós sexes i al recerament d'una «bona» setmanals per a coestibles entre un nombre molt reduït de persones.

Aquestes ajudes, tot i el gran esforç que li representen, solucionen únicament i esporàdicament una part dels problemes i moltes vegades crea conflictes entre aquella part dels feligresos als quals no arriba l'assistència, jutjant com a favoritismes l'ajuda als altres.

Un altre dels problemes més urgents de Verdum és el que plantegen les noies de 13 a 17 anys.

Implantades gairebé totes en un àmbit de teixits situats a prop de la barriada, es l'uel sol els donen

treball 2 o 3 dies a la setmana, el sou els resulta insuficient.

No els solucions tampoc el problema econòmic ^{de la ciutat} al ~~col·~~locar-se en altres llocs més propers a la ciutat, ja que una bona part del seu sou l'han d'invertir en els mitjans de locomoció o bé han d'estar allunyades tot el dia de casa seva, cosa que representa un perill ^{de} moral per elles i un desalliment de la vida de família.

De la descripció de la barriada en l'any 1944 que acabem d'exposar, se'n pot deduir la transformació que en aquests 14 anys ha sofert.

En iniciar-se aquesta sèrie de treballs per a estudiar el més exactament possible la situació actual del barri hem constatat que la diversitat de zones dins d'ell, el desconeixement per la majoria dels seus habitants i el coneixement molt limitat i parcial dels qui hi actuen en diferents aspectes, han anul·lat la possibilitat d'unificar els resultats de diferents enquestes que ens permetessin d'obtenir algun conjunt de dades generals, però fins aquestes les hem hagut de limitar a 3 o 4 persones que han respost amb criteris diferents i dades inexactes. Així per exemple, davant la pregunta: quin fet ~~et~~ origina els adulteris? Alguns han respost: la misèria i la ignorància, altres: el vici. Quan hem preguntat per la denominació i extensió de les zones del barri al Sr. Rector, mestres, President de l'associació de Propietaris, etc. han respost tots ells de diferent manera. Uns donaven com a denominació comú Verdum, altres Roquetes, i tampoc no ~~con-~~cidien ^{en} la delimitació de les zones.

Per tant l'única deducció de totes les gestions que han estat fetes ha estat negativa; és a dir: Verdum, Roquetes, Trinitat Nova i Prosperitat és avui un camp per a explorar en els seus aspectes, estètics, d'ambientació etc. ja que cada zona, cada bloc de cases té la seva ca-

racterística pròpia que evoluciona amb un ritme diferent segons el nombre d'immigrants, de llur origen i evolució social d'ambient.

No obstant, crec convenient exposar el pla o programa d'actuació que varem iniciar per aconseguir aquestes dades i que ens han portat a aquesta deducció negativa.

PLANS BASICS I ESQUEMA DEL PLAN D'ACTUACIÓ DEL BARRI

Delimitació geogràfica i Parroquial del barri. Pla i mapa
 Característiques generals del barri, si són la vida, etc.
 Vies de comunicació (co per tiva de l'any 1945 al 1958)

Demografia

Immigració en els 10 darrers anys

Número

Nº d'infants

Oficis. - Homes i dones

Desplaçament dels treballadors i cotiu

Indústries locals

Tant per cent de catalans del barri

 Espectacles

Número

Nº de sèrries

Associacions recreatives, Balls, etc.

Associacions formatives i esportives

Problemes morals derivats de la vida

Naixements il.legitims. Unions il.legals

Escoles per a infant-, Nacionals, Religioses, Particulars,

Escoles per a adults,

Associacions formatives catòliques (J.O.C.), etc.

Premsa, Conferències en escoles,

Biblioteca.

Catecisme.

Assistència, Preceptes, Lladres i Pasqual.

Freqüència de Sagraments.

Associacions religioses i assistència.

Cent per cent de catòlics, de protestants i d'altres religions.

Influència dels catòlics, etc.

Obres assistencials; eficàcia

Obres permanents o esporàdiques.

7. N.º d'obres assistencials i d'altres comparatives

N.º d'obres

MITJANS EMPLEATS

Com ja hem indicat en el proleg, els mitjans que hem utilitzat per a obtenir aquestes dades an estat: Bibliografia, Estadística, Enquesta i Visita.

BIBLIOGRAFIA

de

Nem intentat buscar totes les publicacions (llibres, articles, revistes) referents al barri o que tinguessin a relació amb aquest, per aquest motiu hem consultat tots els fitxers de matèries i ^{de} matèries sistemàtiques sobre: BARCELONA, SUBURBIS, ESTADÍSTICA, QUIRIS, PLANS, VERDUM, EROUETES, BENEFIÈNCIA, ETC.- de la Biblioteca de Catalunya, ^{de la} Biblioteca Popular de l'Institut de Cultura de la Dona i l'Arxiu de la Ciutat. A més hem consultat personalment diferents persones representatives d'entitats que podien tenir alguna relació amb aquest tema: Directora de l'E.C.V.P., Caritas Diocesana, Institut Municipal de la Vivenda, Sr. Tinent Alcalde de la Vivenda de l'Ajuntament de Barcelona, Professors de l'E.C.V.P., diverses assistents Socials, Bibliotecàries, etc.

Tot ha resultat debades ja que no hem trobat cap índex de document, article, etc. sobre aquest subbarri. Únicament existeix un butlletí parroquial O.C.V. de l'any 1946. A l'Arxiu Històric de la Ciutat podien facilitar-nos la data de la fundació de la Parroquia de Santa Eulàlia de Verdum, d'època que no he pogut

no

necessària per a aquest treball, per tractar-se d'un fet sinuós i històric que no és totalment el mateix del nostre objecte. En la Secció de Cartografia de la Biblioteca de Catalunya hem pogut consultar un pla de Barcelona sobre la demarcació parroquial feta l'any 1915 i publicat en 1952. Algunes dades les hem extret del llibre «Los Suburbios» del Dr. Llorens que ens ha proporcionat unes xifres estadístiques aproximades i algunes característiques del barri.

ESTADÍSTIQUES

Les dades referents a demografia i vivenda no ha estat possible d'aconseguir-les perquè, les estadístiques d'habitants són fetes per districtes, no per barris i Verdum forma part del districte IX que cobreix tot Sant Andreu. Tampoc hi havia la possibilitat d'aconseguir les dades extraient-les de cada carrer de la demarcació del suburci, ja que l'última estadística data de l'any 1955; per tant en la detallitat no tindria cap valor i més no podríem deduir-ne tampoc els col·locats ni els habitants que no figuren en el registre. Per altra part l'I.N.E. no facilita aquestes llistes.

Perquè el Sindicat de la Vivenda i ens ha facilitat un càlcul aproximat en el qual no hi contem tampoc els rellotgers i de la mateixa manera en les del Governador que tampoc ha estat un càlcul i reducció. (Nota 1)

Referent a la delimitació geogràfica i pla, ens hem

Després ^{de} la demarcació personal i davant la diversitat de parers respecte a la geografia, ostentada, com ja he indicat abans, d'un pla consultat en la Secció de Cartografia de la Biblioteca de Catalunya. Tenent consultat també un pla ~~de~~ l'Ajuntament i ^{de} ~~amb~~ he presentat en aquest treball és degut a un particular de n'ha fet un estudi.

He conegut les vies de comunicació actuals per investigació personal i les futures i immediates les hem extret de l'Exposició de Transports Urbans organitzada per l'Ajuntament l'abril de 1958.

L'aspecte social, cultural etc. l'hem conegut parcialment per mitjà del President de l'Associació de Propietaris, mestres de les Escoles de l'Ajuntament, Sr. Rector etc. Però aquestes dades representen una minoria i una zona determinada.

L'aspecte rural no l'hem pogut estudiar perquè totes les zones responien a fets aïllats i no hi ha, en el barri - Parròquia, escoles, etc.- cap òrgan prou ampli i organitzat que pugui donar-ne una idea. De l'ambient religiós n'hem deduït únicament el fet ~~de~~ que no existeixen associacions religioses i no és freqüent l'ús dels Sacraments ~~pel~~, etc. delirresos.

VISITES

En les visites efectuades últimament al barri hem constatat la transformació radical i de límits inestables, en

tots els seus aspectes, principalment en l'increment de població. Es nota també una millora en l'extensió comercial, molt superior a la cultural, assistencial i benèfica. Existeix però tant un desnivell considerable entre la densitat de població i les institucions socials i culturals del barri. (Nota 2)

hem pogut remarcar, també, en l'aspecte geogràfic unes irregularitats de terreny considerables amb zones deshabitades per on hem de transitar els veïns freqüentment per a traslladar-se al treball, escola, etc. canals de terrenys secs, sense il·luminació, sense despeses per torrents secs, que fan perillós el pas per uns ponts de fusta improvisats o els barrancs.

La urbanització deixa molt que desitjar. S'ha iniciat als voltants dels blocs de cases noves però ambells i als desnivells entre els carrers paral·lels, però la manca d'espais amples per jugar i de vigilància ha ocasionat la destrucció dels barterres o plantacions que s'hi iniciaven. Un canvi en mig de les places grans es conserven perfectament.

Els carrers nous, alguns d'ells esfaltats ja i amb il·luminació apropiada, donen un aspecte molt civilitat en algun sector. No obstant per manca de control tant els fènals s'han inutilitzat a cops de pedra o de pilota.

Les cases del Sindicat tenen un aspecte molt més agradable que les del Governador i són millor acondicionades. Són també molt més nombroses però hi abunda els col·logats mentre que en les del Governador s'hi porta un control molt

més rigorós.

Enmig dels blocs de cases noves s'ha construït un mercat que constitueix potser el millor i més important tant per la seva utilitat com pel seu aspecte estètic i higiènic. La seva instal·lació és magnífica i reuneix moltes més condicions potser que alguns dels millors mercats acreditats del centre de Barcelona. És però de dimensions bastant reduïdes, suficients en l'actualitat pel veïnatge, tenint en compte l'increment dels establiments de comestibles en aquella zona, en aquests darrers anys.

MODELS D'ENQUESTES PRESENTS A LES ESCULES

(Aquesta enquesta ha estat feta totalment i únicament pels mestres de les escoles nacionals, on un total de 600 alumnes (300 en cada una). Encara que representa una part molt petita dels habitants del barri i és en un nucli del raió - en el centre - ens donen una idea almenys d'un dels sectors o d'un grup de famílies de la barri (a.)

Nº de nens i nenes ^{de} assistents a l'Escola? - 315 cada any
Tant per cent de nens i nenes ^{de} catalans - 20%
Dels restants quin és el tant per cent més alt segons procedència? - Andalusia

Quin és el nº d'infants matriculats en els primers graus? - 200

Quin és el nº de matriculats en els últims? - 115

En cas de que l'assistència hagi disminuït en els últims graus quina és la causa? - Deut al fenomen actual de l'encariament de vius que els obliga a treballar.

Tots els matriculats assisteixen habitualment a classe, o solament d'una manera esporàdica? - Tots assisteixen a l'Escola, s'hi troben molt malor pel tracte, ^{però} habitació i pel menjar.

Tant per cent d'infants que assisteixen a l'escola? - En nombre molt reduït, no es poden calcular descomentant les estadístiques.

Quina despesa representa per als pares l'educació d'un fill?
- Mínima.

Els immigrants influeixen en l'ambient de l'Escola i del barri ? - No, ells assimilen l'ambient del barri

S'assimilen fàcilment al tarannà i costums dels nadius o al contrari imposen ^{els seus} les seves? - El barri els imposa ^{els seus} les seves.

Quins motius indueixen als pares en escollir l'escola per a als seus fills, ambient, formació, comoditat etc.? - Formació i comoditat.

La influència de l'Escola trascendeix a les famílies ?

- Si, la projecció social de l'Escola és evident. Perdura aquesta influència d'una manera concreta en els adolescents que han abandonat l'Escola mantenint algun contacte amb ella? - Si, acuden espontàniament a l'Escola a cercar consell.

Quin és el problema més greu que es planteja actualment en el barri sobre l'ensenyament ? - La manca d'Escoles

Ha millorat en aquest 10 darrers anys l'ambient de l'Escola i l'eficàcia de l'Educació ? - No

A què és degut ? - A la gran població escolar que no troba la seva escola. També a la manca de material accés i extraescolar, biblioteques sobre tot.

AL REGIÓNE D'ENLUSTRA I D'ENLUSTRAMENT

P. E. S. P. S.

Oficis dels no es del barri (diferents criteris)

Oficis de les dones (el context de l'obra de l'U.C. és un sol barri)

Desplaçament dels treballadors (únic punt concret: a les escoles)

Indústries del barri (infernos contractants)

Consultoris i assistència sanitària (s'ha parlat concretar)

Associacions recreatives, esportives etc. (únic punt concret: el president de l'Associació de Propietaris)

Catecismes (del llibre "Los Sacerdotes")

Escoles per adults (es concretar)

Concursos Escoles (Escoles secundàries)

Conferències (no n'hi ha)

Quines són les diversions preferides (no s'ha parlat concretar)

Nº de tavernes (només les ha parlat des del president de l'Associació de Propietaris i de veïns de la Trinitat Nova).

R E S U L T A T S

DELIMITACIONS I RESULTATS DE LES DELIMITACIONS PER LES LÍNIES EXPRESSES

DELIMITACIÓ PARROQUIAL

VERDUM - LES ROQUETES - PROSPERITAT - TRINITAT NOVA són 4 barris inclosos dins la demarcació parroquial de Santa Eudàcia.

Les del Turó de les Roquetes i Torre Verdú fins a la línia de Ferrocarril del Nord i des del límit d'Uorts per la Guineueta fins el barri de la Trinitat.

Segons el criteri més a avant, les Roquetes ocupen la part Nord, Verdum el centre, on és on el vada la Parròquia, i Prosperitat la part immediatament sud. La denominació de conjunt és Roquetes i inclou les zones de Roquetes Alta, Xarlot, Verdum, Roquetes, Prosperitat i Trinitat Nova.

Delimita amb les Parròquies de Sant Miquel de Vilapiscina pel Torrent dels Corçans, Tiràcia de Sant Francesc Xavier pel Torrent de Sant i Turó Roquetes, Santíssim Trinitat pel Torrent del Viló i Torre Verdú, Sant Andreu i Sant Joan de Lata per la línia del ferrocarril.

La parròquia de Santa Eudàcia està situada en la del barri de Verdum.

(Des de 1958 s'ha creat una nova Parròquia de Sant Sebastià que segrega de Santa Eudàcia, les cases del Co-

verdúer \ les del Sindicat de Verum i les de les Roquetes fins al carrer Viladrossa. Representen una 18.000 o 20.000 felicitoses o sigui una tercera part del total de felicitoses que pertanyien a Santa Ingrèdi.)

(Altra versió; segons el president de la secció de Propietaris la divisió de les zones és la següent: Verdum abarca les cases del Sindicat encara que Verum i les cases del Governador fins al carrer Viladrossa. Les Roquetes des d'allà fins a la Parròquia. Prosperitat des de Valldaura fins a la línia del Ferrocarril, la part dreta pertany a la Trinitat vella.

En el llibre «Los Suburbios» trobem la denominació de Verdum-Trinitat englobant els barris de Roquetes i Prosperitat per tant podem denominar Verdum \ la zona que ocupen exactes 4 barris: Verdum, Roquetes, Trinitat Nova i Prosperitat, tal com hem dit al principi.

CARACTERÍSTICAS DEL BARRIO

De les diverses visites efectuades al barri i de les converses amb diferents persones relacionades amb aquest sector n'hem deduït que la part més autòctona i que dona més caracter al barri és la zona del centre on està situat el Parròquia o sigui Verbeno pròpiament dit (les Ròquetes segons altres) establert per petits industrials, propietaris de cases i de jardins i de petits horts o jardins. En aquesta part s'està el primari i mercat, l'Escola de l'Ajuntament, els centres recreatius, etc. en l'actualitat és on es celebren també les festes tradicionals; festa major, la de troballa de l'olla, concursos escolars, etc. Té una fisonomia urbària que almenys fins fa poc influïa en les zones restants del barri. Té també la part més sana i que té més característiques del barri.

Prosperitat fa poca cosa en la part més alta, pròxima a Sant Andreu es considerava superior als altres dels barri, i més els veïns d'aquest sector tendeixen a freqüentar Sant Andreu en tots els aspectes de la vida social, escoles, mercat, espectacles.

Les Ròquetes alta, és la part més indigent del barri. En l'actualitat hi ha algunes barraques i s'hi construeixen innombrables casetes per compte propi que són habitudes dels seus propietaris sense abandonar-les.

Aquesta part queda molt aïllada de la Parròquia

de Santa Úrsula i de les Escules, com també els mitjans de comunicació que condueixen a la ciutat.

Els blocs de Trinitat Nova tenen unes característiques pròpies, principalment d'habitants indolents. Degut també a la separació físico-geogràfica i a què tots els seus habitants fa pocs anys que hi viuen, formen una zona molt independent de les altres en tots aspectes. En una pregunta d'enquesta feta a un membre de la J.O.C. que hi habita, aquest ens diu: Els immigrants influencien molt en l'ambient, són els que dominen i imposen ^{els} ~~els~~ costums. Per exemple en aquest sector ~~no~~ hi ha cap escola, en canvi s'hi han instal·lat 3 tavernes. Els motius que expliquen els parents que no envien els nens a l'escola són la coedificació i les molèsties que els suposa els tràmits per l'ingrés de l'infant a l'escola.

Els altres blocs del Suroest i del Governador, encara que tinguin les mateixes característiques o semblances, introdueixen i assimilen amb més facilitat els costums del barri antic.

MITJANS DE COMUNICACIÓ

Actualment l'única comunicació amb Verdum-Roquetes és per mitjà d'uns autobusos amb el següent itinerari: Passeig de Fabra i Puig (des de l'estació del ferrocarril i el metro), Virrei Amat, Passeig de Verdum, Manico i, carrer de Santa Engràcia i pel carrer Joaquim Valls fins a final de Via Júlia. El preu d'aquests autobusos és d'un pesseta.

En les proximitats existeixen: el metro Transversal fins a Fabra i Puig; Trolibusos FI-FS (de Santa Coloma a Fabra i Puig metro); FS Urquindon-Sant Coloma -Punt més pròxim, carretera de Ribes per la part baix a Prosperitat; FH de Plaça d'Espanya a Virrei Amat i de carterament autobusos de les Corts a Virrei Amat. Aquestes últimes comunicacions són, però, força distants de la barriada; únicament poden utilitzar-los els veïns dels barris extrems. Es desitja que un 95% d'ho es treballen a Barcelona i que s'utilitzin aquests mitjans.

VIES DE COMUNICACIÓ DE CONSTRUCCIÓ D'EMPREM

Tranvia 11. Marquès del Guero fins a Via Júlia
confluència Via Favència (camp de fútbol actual)

Itinerari; Marquès del Guero, Conde Asalto, Ronda, Plaça Universitat, Granvia, Tetuan, Roger de Flor, Rosselló Pi i Molist, Dos de Maig, Indústria, P. Maragall, Avda. Borbó, Virrei Amat, Verdum, final Via Júlia.

El Trolebús que surt de la Plaça Urquinsont, arribarà al barri de la Trinitat Vella (ferrocarril).

FM actualment sols arriba al P. de Santa Coloma.

Metro Transversal a Vicrei Amat i en projecte futur a Santa Coloma ^a nivell del Passeig del Dr. Torres i Bages.

DADIS DEMOGRAFICS LOCALS

Cases del Sindicat de la Vivenda Blocs Verdum

1.464 vivendes amb una mitjana de 5 ha.

Total. 7.320 habitants.

X rellogets.

Cases Sindicat de la Vivenda Blocs Trinitat Nova

1.154 vivendes amb una mitjana de 5 ha.

Total. 5.700 habitants

X rellogets.

(Segons el resident de l'Associació de Propietaris aquests blocs poden considerar-se amb una mitjana de 5 habitants i aleshores el total és d' 11.712 els de Verdum i 5.770 els de Trinitat Nova)

Cases del Governador 902 vivendes amb un total de:

4.510 habitants

(Segons aquest mateix senyor són 1.000 vivendes amb una mitjana de 6 habitants o sigui 6.000 en total)

Aquestes dades ens donen una idea de la dificultat d'obtenir un xifre demogràfic exacte ja que l'oscil·lació d'habitants en els grups de cases noves és tant important. Per tant molt més difícil és encara d'aconseguir el nombre d'habitants en barraques, cases particulars etc.

En fer aquesta recerca he trobat algun detall interessant de fer constar per a jutjar-nos una mica de la des-

cripció i coneixement de la barriada. Així per exemple, sabem per l'Obra Sindical del Comerç, que els pisos del Sindicat s'adjudiquen als individus afiliats al sindicat i per sorteig. Que aquestes cases disposen d'un dipòsit general d'elevació d'aigües de gran capacitat que en les cases del Governador el dipòsit té capacitat únicament per 250 l. diària per veí i moltes vegades el descuit d'alguns d'ells, o la irregularitat de la distribució ocasiona la manca d'aigua en algunes vivendes que no s'ocupa d'avisar als comissions i no ho distribueixen periòdicament.

Els habitants d'aquesta classe, procedeixen en gran nombre d'Andalusia i una part important considerable del districte V de Barcelona de causa la migració en bloc dels habitants de les cases enderrocades per les reformes d'algunes zones.

TREBALL, INDIENES, ETC.

Dades obtingudes per mitjà del Sr. Robusté President de l'Associació de Propietaris.

COERCIONS EN 1946	60
" " 1958	600
En 1958 poden calcular-se:	
Indústries	36
Fàbriques de teixits.....	4
" treballen amb fuet ..	1
Bòvila	1

Segons el Sr. Robusté senyor els indígenes generalment es dediquen al peonatge mentre que els indígenes s'especialitzen en diferents oficis.

(Presentem un gràfic dels dies dels homes dels nous no assistien a una de les escoles)

Entre els obrers, un 95% treballa a Barcelona. Les dones en major nombre treballen a Sabadell i Girona (B. Indreu) o en les fàbriques de teixits de la Garriga, no estant ens consta que moltes joves - algunes de menys de 14 anys - treballen en fàbriques de Barcelona i es desllacen de les seves llars a les 6 del matí per tal de poder arribar a l'hora convenient al treball. No retornen a casa seva fins a mitja nit.

PESTES I VIL·LORNI

La Festa Major oficial de la barriada és la de Santa Ingrècia i l'organitza la Comisió de Festes composta per una representació de cada una de les entitats del barri amb plena autonomia.

És un pressupost de 150.000 ptes. que va en augment degut al creixement del barri. Aquest augment és degut no precisament a les aportacions personals sinó al no de públic, d'on es dedueix que l'increment de població d'aquests últims anys en lloc d'ésser un obstacle en aquest aspecte per la vida social pròpia del barri l'ha afavorit, i que els immigrants han assimilat o almenys s'han interessat pels costums indígenes.

Homenatge a la Vellesa

Organitzat pel Patronat de la Vellesa en col·laboració amb la ^{caixa} Caixa de Pensions, atén a uns 100 velles de la barriada. El Patronat, el formen també representants de cada una de les entitats del barri.

Associació de Propietaris

És més de 30 anys d'existència i la formen tots els propietaris de cases, indústries i solars. És l'enllaç amb els organismes oficials per a dirigir-hi les peticions, tramitar i pagar els impostos municipals, arbitris, etc. Està composta per 600 socis. La dirigeixen un Gestor, un tècnic i un arquitecte que tenen l'oficina oberta els divendres de l'illa 1. L'entitat disposa d'un edifici propi amb servei de bar públic.

➤ A més de les esmentades festes típiques, s'organitza cada any un concurs de circores.

Existeix també una associació de veïns polític i arruïnats ~~anomenada~~ ~~la~~ ~~regional~~ ~~del~~ ~~establet~~.

Partits polítics

No existeix cap entitat de "Colònia", únicament el "Partit del treball" de "Estat català" i "Estat tipus recreatiu".

Associacions esportives

Unió Ciclista (amb més de 30 anys d'existència)

4 equips de fútbol - Los Tormentes, La Montanyesa, Prosperitat, Trinitat Nova -

2 equips d'ajedrez - Montserrat i Lo Ideal de Claver - (enxeca a la massa coral).

Una societat Colombaria.

Associacions recreatives o culturals

4 classes corals - Lo Ideal d'on Claver - (format per 80 coristes del bar i) que comença amb 30 anys d'existència i l'Estrella del bar.

Un vell Club de Cristal

A més hi ha 3 cinemes.

ESCOLES

Quan es van construir els blocs nous, s'agons dades extretes del llibre "Los Suburbios", no es van crear escoles. Es calculava aleshores un 70% de nens i nenes sense ensenyament, no obstant en la data de publicació d'aquest llibre (1957) es creia en la creació immediata de 5 d'elles a carreg de l'ajuntament, Patronat de Suburbis, Comissió d'urbanisme i particulars. Amb la creació d'aquests centres docents es reduïa a un 25% els infants sense escola.

Actualment estan en construcció unes escoles que regiran les R.R. Salesianes per a nenes, amb molta capacitat ^{per a} d'alumnes.

En les darreres visites efectuades a la barriada i en indagar sobre aquesta qüestió, hem obtingut de tots aquells a qui hem interrogat la mateixa resposta: Manca d'escoles i principalment Jardins d'infància.

Un dels motius que al·legaven per a justificar aquesta urgència era el fet d'haver de reunir en l'escola Nacional de nens, 50 alumnes en una sola classe i d'aquests, molts de retrassats i ^{d'}analfabets, i fins d'altres anormals o amb defectes físics (sords, etc.) Molts dels infants immigrants de 7 a 8 anys no han anat mai a l'escola: en ingressar en les Escoles graduades o bé han d'anar al parvulari o, si els posen amb els de la seva edat, ocasionen una desorganització en els sistemes d'ensenyament. Per altra part no poden rebutjar-se aquests infants, tan necessitats d'instrucció i ^{d'}educació.

Característiques de l'Escola nacional per nens i nenes del centre de la barriada

Aquesta primera Escola Nacional compta amb més de 25 anys d'existència. Els Directors respectius en són mestres des d'aquella época, per tant, tenen un coneixement molt profund del barri i de les seves característiques. Es lamenten, a més de la ~~manca~~ ^{manca} d'escoles, de la de biblioteca com a organisme complementari a l'educació i ^{com a} base cultural.

L'escola de nois en l'actualitat consta de 5 graus, amb assistència de 315 alumnes i la seva cabuda és de 200.

En la de nenes també existeix aquesta super-població escolar.

En l'escola de noies funcionen unes classes d'economia domèstica per a les alumnes de 12 a 15 anys, de 6 a 7 del vespre completament gratuïtes. Hi assisteixen 36 alumnes.

Quan les nenes han d'ocupar-se dels afers domèstics se'ls facilita l'estudi de L'Escola amb un règim especial d'horari.

En l'Escola de nois hi ha classes de dibuix etc.

Cada any es celebren concursos de dibuix, fotografia i pintura, entre les escoles del barri, en escauress la Festa Major.

Estadística de les escoles del barri facilitada
pel President de l'Associació de Propietaris:

- 3 Escoles Nacionals (1 nois, 1 noies, 1 mixta)
- 1 " Parroquial (En 1959 -200 alumnes en 1958 -80)
- 2 " Dames Apostóliques
- 2 Academies particulars (Avellaneda i Roquetes)
- 1 Taller de Natzaret
- Algunes particulars sense títol.

AMBIENT RELIGIOSCATECISMES

(Estadística extreta del llibre "Los Suburbios" publicat l'any 1957)

Parroquial, 1

A.A. Sagrat Cor

H.H. Maristes

R.R. Teresianes

R.R. Misioneres Im. Cor.

R.R. Sagrada Família

Col.legi S. Ignasi de Sarrià

En total 12 religiosos i 80 seglars.

Nens atesos 1.100. Aquests catecismes actuen aïllats de la Parròquia.

Assistència al Precepte Dominical

Segons el mateix llibre, i dels habitants dels blocs nous: 3 %

D'una estadística feta a l'Escola Nacional sobre uns 600 alumnes; de 100 homes:

30 van a Missa

20 treballen

50 no van a Missa

Segons informe de la Parròquia el total d'assistència a la Parròquia per a complir el Precepte Dominical es calcula; uns 50 homes i 100 dones.

OBRES ASSISTENCIALS

Beneficència Parroquial

Dades extretes de "Caritas en Barcelona 1957"
(Podem calcular una mitjana de 55.000 a 60.000 habitants
en el barri en aquesta època)

Ajuda Social Americana distribuïda per la Parròquia
per valor de: 3.226'25 ptes. en un total de 249 beneficia-
ris.

"Limosnas del Secretariado Metropolitano de Caridad"
a través de la Parròquia de Santa Engràcia:

Aliments.....	12.000 ptes.
Roba	3.050 "
Medicaments	200 "
Pessetes	1.370 "

Cal fer constar que en les estadístiques de Parrò-
quies ^{en} ~~en que hi~~ actua l'Obra de la Visitació i les Confe-
rències de Sant Vicens de Paul, no hi consta Santa Engràcia,
per tant els habitants d'aqu^est sector no són beneficia-
ris d'aqu^estes entitats.

Consultoris

L'any 1944 únicament n'hi havia un en l'actualitat
són 4 els que funcionen, però de caràcter particular.

En tota a aquesta barriada no actua cap associació
benèfica ni assistencial organitzada, exèpte Caritas.

Encara que no entri en el grup d'obres socials as-

sistencials ni benèfiques, no obstant és interessant re-
marcar un fet: l'augment de farmàcies. En 1944 n'hi havia
una i en l'actualitat són 7 les establertes. Per tant ens
demostra que si des d'un punt de vista comercial es con-
sumeixen medicaments en quantitat suficient per a poder
mantenir 7 farmàcies, el nombre de malalts i proporcional-
ment d'habitants d'aquest suburbi requereix una assistèn-
cia sanitària molt superior a la que funciona actualment.

S E G O N A P A R T

LA NOSTRA ACTUACIÓ EN EL BARRI

En pujar per primera vegada a Verdum amb una amiga (19-XII-43) desconeixíem totalment el barri, fins el camí ens el va indicar un ostequista amb un pla. Varem visitar el Sr. Rector, el qual després d'orientar-nos i animar-nos va comprometre'ns a tornar-hi el diumenge següent per a treballar. En principi vam acordar d'organitzar unes conferències sobre puericultura, algunes visites domiciliàries, i de llogar un local, amb caràcter particular, independent de la Parròquia, on poder rebre la gent per a orientar-los i resoldre'ls llurs problemes, proporcionar-los algun medicament, toba etc. per tal de guanyar-nos així la seva confiança i posar-los poc a poc en contacte amb la Parròquia. S'evitava així, prejudicis i aversions dels més allunyats, que precisament ens interessava^a atreure'ns.

Per donar algun nom a l'organització que definís més o menys la nostra tasca vam adoptar el d'OBRA SOCIAL VERDUM.

El primer obstacle que vam trobar^o va ser el del local. A la Parròquia hi havia algunes habitacions disponibles però degut al caràcter independent que volíem donar a l'Obra no vam creure convenient d'utilitzar-les.

No disposàvem de cap base econòmica per^a llogar-ne, però encoratjades pel Rector i amb l'esperança de poder obrir subscripcions entre les nostres amistats, que ens

permetessin de mantenir-lo, varem acordar de llogar-ne un.

No podíem ser massa exigents en la tria, les escasses possibilitats econòmiques, la pobresa d'aquelles cases de planta baixa o amb un pis com a màxim, excessivament habitades, no deixaven massa marge per a escollir.

Per fi en vam trobar un, per indicació del Sr. Rector. Era un antic bar amb sala de ball - aquesta última s'utilitza actualment per guardar bestiar - Una sala-entrada gran i ~~les~~ habitacions interiors petites, les habita una família andalusa (matrimoni amb 3 fills) que ens en cediren una, generosament, sense demanar-nos-en cap lloguer. Aquesta habitació - sense ventilació directa - era el dormitori d'una de les noies i estava en unes condicions pessimes. Per poder-la utilitzar varem haver de posar-hi instal·lació elèctrica, pintar-la i tapar ~~els~~ uns forats. Providencialment els qui habiten la casa ens van proporcionar un pintor-paleta, que per un preu molt módic ens ho va arreglar.

Mentre s'acondiçionava el local vam començar les visites domiciliàries a una colònia (la més difícil segons ens van dir) oferint-los orientació i ajuda segons les nostres possibilitats, visitant algun malalt i proporcionant-los roba, algun medicament etc. La roba usada i els medicaments els obteníem de les nostres amistats particulars i d'algun laboratori de Barcelona que s'interessava i col·laborava amb la nostra actuació.

Aquest treball d'apostolat ens donaria mitjançant
les visites domiciliàries un major coneixement del barri
i ens permetria en un futur donar a l'Obra una base i
forma adequades.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

INTENTS I FRACASSOS (desde Desembre 1943 fins a Octubre 1945)

Text extret d'un Cercle d'Estudis donat a l'E.C.E.S. de Barcelona l'estiu del 1945 (?)

* Dels acords concretats el desembre de 1943, únicament en vam posar a la pràctica dos. Visita domiciliària i adquisició d'un local. Les conferències per les mares sobre puericultura no es van intentar tan sols.

En el mes de maig a instàncies d'alguns alumnes de l'escola vam formar el Club Infantil Verdum, que consistia en entretenir els nens i nenes que no volien anar al Catecisme, des dels 3 anys fins als 15, els diumenges a la tarda. La finalitat era evitar que aquests nens i nenes, les grans sobretot, assistissin al cinema o als balls molt freqüents en aquest lloc, i, al mateix temps, guanyàvem els infants que poc a poc ens confiaven detalls de la seva vida, per exemple que no havien fet la Primera Comunió perquè els seus pares no ho volien, etc. En altres ocasions era el mitjà per a poder-nos introduir, en llurs cases exercint-hi aleshores la nostra missió apostòlic-social.

El Club va tenir molt d'èxit. Ja el primer dia, van assistir 18 nois i 15 noies. Successivament va anar en augment el nombre d'assistents fins a arribar a 50 ~~ets~~ souls.

Jugaven tota la tarda, se'ls donava una assistència que el cap d'un temps era conviscada per un premi. Cada diumenge, a més, se'ls organitzava una rifa de menjar o de joguines.

Aquests fou el nostre primer fracàs.

En començar el Club erem 2 ó 3 educadores cada diumenge pero en arribar el mes de Setembre vaig quedar jo sola i naturalment no va ser possible ^{de} continuar.

Els nens s'avorrien perquè passava tota la tarda preparant els premis de les assistències, de vegades acudia alguna mare que havia d'atendre. Si jugava amb els grans s'avorrien els petits o a la inversa, fins que un diumenge no vaig poder pujar i van esperar tota la tarda en va. Hi havia a més un altre inconvenient; no teníem local suficient perquè poguéssim jugar tots i el carrer ja feia massa fred.

El treball es multiplicava ca a dia, controlar assistències, comprar joguines, buscar subscripcions i cobrar-les, medicaments, influències etc. no hi havia manera de poder arribar a tot i resolguerem els que ho havíem organitzat de sorprendre-ho a pesar de que els nens ens demanaven de tornar-hi, cada vegada que puaven a fer les visites a les famílies.

En preguntar-los que fan ara els diumenges, contesten "al cine". No tenen lloc on anar.

El nostre segon fracàs va ser l'esbart.

Un diumenge va pujar l'Esbart Montserrat i va executar unes danses enmig del carrer principal. Va agradar molt i aprofitant l'èxit obtingut vam proposar a la gent jove de crear-ne un altre. Al principi acudíen amb molt d'interès nois i noies però únicament assejaven les noies, els nois feien d'espectadors.

Un dia que no va pujar el Director de L'Esbart i solament hi havia noies, va prohibir-se l'entrada als nois. Des d'aquell dia van ^edixar de venir totes les noies del barri.

Durant el primer any de la nostra actuació al suburbi no podem constatar cap millora en el barri. Res de diferent no es nota des de la nostra arribada. Solament si algú ha observat d'aprop la nostra actuació haurà vist alguns intents i els fracassos corresponents. No obstant per als qui hi hem treballat ens ha reportat un coneixement bastant exacte del barri. ~~amb~~ La intensificació de les visites domiciliàries - n'hem efectuat unes 64 corresponents a unes 25 famílies durant aquests anys - ~~que~~ amb la ajuda de les dades facilitades pel Sr. Rector, han servit de base per a poder formar el fitxer Parroquial, en un total de 131 fitxes individuals, no completes, però, encara. D'aquest fitxer partirà la nova organització de Beneficències del barri. (en aquest primer any ens limitarem a les famílies del barri ropiam nt dit Verdum) per manca de visitadores.

Un altre benefici obtingut: Molta gent de Barcelona ha conegut el barri, bé col·laborant directament en la nostra tasca, bé aportant donatius.

Heus aquí en resum el que des d'un punt de vista apostòlico-social s'ha intentat fer a Verdum en aquesta darrera temporada per un grup d'amics que sentírem pesar damunt nostre aquell manament de Crist «Aneu per tot el món

món i prediquen l'Evangelí a tota criatura» (Marc 16-15) escampant arreu la llavor de la pau i caritat cristianes fonament de tota millora social.

L'exposició dels nostres intents i fracassos no ens desanima pas, sinó el contrari, com diu un autor espiritual dels nostres dies, referint-se a aquells qui obren amb recta intenció «Que has fracassat? - T'hi n'estàs ben convençut - no pots fracassar. No has fracassat: hi has guanyat experiència.- Endavant!» (Camí nº 405)

Una experiència que ben aprofitada pot servir d'orientació i fins de base a una nova i millor organització.

Al mateix temps el contacte amb aquesta gent humil, rebut ja cada moltes vegades de la vida social, ha fet créixer en nosaltres el desig de formar-nos per tal d'ésser més eficaços en l'apostolat.

Com a conseqüència d'aquests fets que han creat una inquietud, no sols en nosaltres, sinó també, en tots aquells que per algun motiu s'han posat amb contacte amb Verdum, s'ha pensat ^{de} crear un Secretariat Benèfic-Social que amb l'orientació i protecció del Bisbat donarà més solidesa i eficàcia a l'Obra que havíem iniciat últimament.

Se n'estudia ja el projecte i per aquest motiu a pesar de comptar a partir d'aquest any (1945) amb més col. laboradors fixes actius que han treballat amb assiduitat fins ara, reorganitzant les excursions amb els infants, visites a nous sectors del barri etc., hem suspès momenta-

niament aquestes noves activitats esperant la realització d'aquest projecte definitiu, limitant-nos actualment a mantenir el contacte i augmentar el coneixement del suburbi.»

Estiu de 1945

T E R C E R A P A R T

Aquest Secretariat té per finalitat l'assistència benèfica i educativa dels feligresos per tal que la Parròquia sigui considerada per tots ells com el centre regulador de tota llur vida i activitats. En una paraula que en sentim la protecció i direcció paternal. La Parròquia recobrarà així tota l'autoritat de cap de família de la seva feligresia. (Nota 4)

Per a aconseguir aquesta finalitat, doncs, el Secretariat es val d'una mitjana d'atracció materials superditats tots ells als fins espirituals; per tant el personal col·laborador d'aquest Secretariat caldrà que obri impulsat per un esperit d'apostolat.

No obstant, el personal fixe (Secretària, Assistent Social, educadores, alguna visitadora, inferera etc.) poden ocupar aquest càrrec com a treball professional i per tant, com a mitjà de vida - animades però sempre d'un esperit d'abnegació i sacrifici indispensables per a tota obra d'apostolat. I en aquest cas hauran de percebre de la Parròquia una retribució en qualitat de sou o mensualitat. (Notes 5 i 6)

El personal especialitzat estarà sempre millor preparat per a realitzar aquest treball degut a la formació que ^{per aquest} ~~se~~ li hauran rebut, i al coneixement més ampli d'altres problemes d'ordre social que poden tenir relació

més o menys directa amb aquesta organització. Per altra part difícilment pot disposar-se de col·laboradors que puguin dedicar el temps suficient d'una manera fixa i continuada, a aquests apostolats. En el discurs de clausura de la Setmana del Suburbi celebrat a Barcelona el mes d'Agost de 1957, el Rdm.Sr. Arquebisbe-Bisbe de Barcelona, fa remarcar aquesta necessitat "... Tambien quiero hacer constar la necesidad de que la obra de apostolado en los suburbios sea constante, único modo de que sea realmente efectiva. Es preferible que quienes se dediquen a ello puedan vivir el mayor tiempo posible en ellos, solo así se obtendrá mayor fruto de sus esfuerzos y se logrará la perseverancia de los fieles. Unas pocas horas a la semana son muy pocas para un campo tan grande y para atender a necesidades que no son de un momento." (Nota 7)

Aquest Secretariat pot ésser format pel Director (Senyor Rector o Ecdònem) Sots director (Viceri) Secretària general de caràcter tècnic (Assistent Social) i vocals (diferents caps de secció especialitzades en les diverses matèries).

Poden reunir-se mensualment.

Les diferents actuacions del Secretariat es dividiran en 7 seccions.

DIVISIO DE LES SECCIONS

SECCIO PRIMERA (SECRETARIA GENERAL)

- A) - FITXER GENERAL
- B) - VISITADORES SOCIALS
- C) - ORIENTACIO SOCIAL
- D) - ORIENTACIO A LES ALTRES SECCIONS
- E) - ESTADISTIQUES
- F) - CONTROL DE SECCIONS
- G) - PROPAGANDA
- H) - FUNCIONS PROPIES DE SECRETARIA

SECCIO SEGONA (MEDICINA)

- A) - CONSULTORI (MEDICINA GENERAL I VISITADORES INFERMERES)
- B) - ESPECIALITZACIONS (ASSISTENCIA A LA MARE, VISITADORES
PUERICULTORES) PUERICULTURA I TOCOLOGIA
- C) - DIVULGACIO SANITARIA

SECCIO TERCERA (ROBER)

- A) - ROBER GENERAL
- B) - PAU RES NAIXENÇA

SECCIO QUARTA (INFANTIL)

- A) - GUARDERIA
- B) - ESCOLES

- C) - CATEQUESIS
- D) - JARDI D'INFANTS
- F) - JARDI D'ESBARGIMENT

SECCIO CINQUENA (POST ESCOLAR)

- A) - ESCOLES NOCTURNES
- B) - CULTURA (VISITES CULTURALS I BIBLIOTECA)
- C) - ESBARJOS EDUCATIUS

SECCIO SISENA (ALIMENTACIÓ)

- A) - ALIMENTS ALS MALATS
- B) - " A LES MARES EMBARASSADES I LACTANTS
- C) - " ALS INFANTS

SECCIO SETENA (PRESOS)

- A) - RELACIO DEL PRES AMB LA FAMILIA
- B) - ASSISTENCIA AL PRES

SECCIO VUITENA (ASSISTENCIA ESPIRITUAL)

- A) - VISITADORS I VISITADORES

(Nota 8)

SECCIO PRIMERA

Aquesta secció, la base de totes les restants, anirà a càrrec de l'Assistent Social (Secretària General) com a cap de secció.

Podrà haver-hi no obstant encarregades auxiliars per a les diferents activitats de la secció, per exemple: propaganda, funcions d'oficina, economia etc.

La Secretària General dependrà del Bisbat a través de la Parròquia, i serà ella personalment l'enllaç entre aquests dos organismes en tot allò referent al Secretariat.

A) - FITXER GENERAL

El fitxer parroquial ha d'ésser la base tècnica de l'organització. La Secretària serà l'encarregada de la seva formació. Aquest ha de constar:

1 Fitxa familiar. - (carpeta) en el qual s'anotará; Adreça, noms, cognoms, edat i professió dels pares; noms edat i professió dels fills; nombre de persones que habiten en la casa; alimentació; netedat; condicions higièniques; situació econòmica, ambient moral i religió (aquests últims es senyalaran amb un signe)

Al darrere hi constarà: Problemes generals familiars per resoldre amb urgència i observacions generals.

2 Fitxa individual. - dintre de cada carpeta hi haurà totes les fitxes individuals dels integrants de la família. En aquesta fitxa constarà; nombre adjudicat a la fitxa fami-

liar; nombre de la fitxa individual; nom, cognom, naturalesa, estat, Estat general de salut. Dates de naixement, Bateig, Confirmació, Primera Comunió, Casament, Cultura, Escola que ha freqüentat, catecisme a què assisteix o ha assistit.

Al dora constarà; evolució moral, religiosa i psíquica de cada individu. (Sempre que escregui convenient).
Observacions generals.

3 Fitxa familiar de les visitadores.- Hi constarà la data; resultat de cada visita; problemes successius a resoldre.

4 Fitxa de concurrents a orientació social.- hi constarà data, ~~entregues~~ ^{liuraments} (roba, medicaments, objectes etc.) i comandes.

Aquesta fitxa pot guardar-se dintre del sobre-fitxa familiar i es completarà amb les dades obtingudes periòdicament de les altres seccions, i principalment de les visitadores que convindrà que ^{donin} ~~entreguin~~ o passin al fitxer, personalment, aquestes dades diàriament. És importantíssim portar aquest fitxer al dia.

B) - VISITADORES SOCIALS.- La visitadora Social és a més educadora social, depèn directament del secretariat general. La seva finalitat és, ^{de} ~~ultra~~ proporcionar un coneixement - el més exacte possible - de cada família a la Parròquia, ^{d'}educar a tots els seus fidels procurant que li siguin adictes, l'ajudin i l'estimin, o, en concret, és portar les

ànimes a Déu a través de la Parròquia. (Nota 9)

La tasca de les visitadores és sumament important i delicada, per tant han d'ésser noies convenientment preparades, han de posseir uns coneixements generals socials, una formació moral sòlida i han d'ésser pràctiques en el tracte i observació socials.

Actuaran en els següents casos:

1. Sempre que per indicació del Sr. Rector o dels seus delegats, convingui de fer algun informe o comprovar alguna dada.

2. Visitaran totes les cases dels que assisteixen a alguna de les seccions del Secretariat.

Aquestes visites es faran amb discreció i en alguns casos serà més convenient no efectuar-les per tal de respectar la llibertat dels feligresos que podrien interpretar aquestes visites com una inspecció. Això no vol dir que més endavant no sigui possible de fer-ho a b naturalitat.

3. Repetiran les visites tantos vegades com sigui nec-
cessari, quan es cregui convenient per tal de resoldre proble-
mes d'ordre moral o social.

4. Visitaran periòdicament les cases dels alumnes de les escoles.

5. També visitaran totes les mares embarassades.

En el primer cas la Secretària rebrà l'ordre directament del Rector o d'algun dels seus delegats i la comunicarà immediatament a la visitadora que aquest indiqui. Es

convenient d'observar aquest ordre pel millor funcionament del Secretariat. En els altres casos la Secretària general distribuirà setmanalment per barris o per cases les visites a les visitadores.

Les visitadores aprofitaran totes les esvinenteses per a prendre dades, ja que no es formularà un qüestionari exacte per a totes les visites, perquè no és convenient que les famílies s'adonin de que se'ls fa una fitxa, ja que podrien interpretar-ho d'una manera equivocada i creure's que el que elles els diuen confidencialment ha de fer-se públic; els perdrien tota la confiança, i es fomentaria en ells l'hipocresia.

No cal dir que queden exclosos del fitxer aquells assumptes personals o de consciència que reservadament exposen a la visitadora. Aquests si ho creu convenient podrà fer-ne ús amb molta discreció i d'una manera oral amb aquelles persones que poden ajudar-le a resoldre aquell cas concret o formen un equip de treball. En cas de dubte consultarà abans amb el Sr. Rector (per atots aquests casos convé tenir consciència clara d'allò que obliga el secret professional, evitant a més els comentaris innecessaris entre les visitadores sobre aquests assumptes)

Les visitadores col·laboraran, doncs, d'una manera bàsica en la confecció del fitxer general.

Quanta
 La visita domiciliària no poden ésser-se unes normes determinades per a tots els casos ja que es diu la dita popular «Cada família és un món», per tant ~~és pre-~~
cal

~~es~~ confiar-ho a la discreció de la visitadora.

Com a normes generals, però, poden fixer-se: observació i discreció en el parlar i obrar i principalment la consciència de la seva responsabilitat, ja que en aquells moments representa a la Parròquia, recordant sempre que la seva missió és ^{de} conquerir per a Ella totes les ànimes dels seus fidels. És, per tant, una veritable missió d'apostolat catòlic.

VISITADORES ESCOLARS.- La seva tasca consistirà en mantenir la relació entre l'escola i els familiars dels alumnes per tal de facilitar l'educació i formació d'aquests.

La visitadora escolar-social visitarà periòdicament els pares i els posarà al corrent de la conducta, capacitat i resultat dels estudis del nen, però principalment els interessarà perquè visitin l'escola i els professors per tal de poder canviar impressions directament amb ells. (Nota 10)

Per a poder donar als pares una informació exacta dels infants hauran de consultar el fitxer escolar i el completaran amb els resultats de les visites anteriors.

FORMACIO DE LES VISITADORES.- Degut a la importància de la seva missió, la visitadora social (convé que siguin sempre assistents socials), encara que formada moralment i solidament necessita d'una guia constant i d'un renovellament o complement de la seva formació, per tant seria molt interessant que s'organitzessin uns cercles d'estudi presidits i dirigits pel Sr. Director o Conciliari delegat seu, on

es tractaria dels problemes morals més importants que apareguessin en el curs de les seves activitats els quals donarien al mateix temps ocasió per a que s'establissin entre elles canvis d'impressions.

Aquests cercles d'estudi igualment podrien fer-se extensius a totes aquelles persones, visitadores infermeres, paricultores, etc. i caps de secció, encara que aquestes formin part d'altres associacions, per tal que totes es regeixin per un mateix criteri en l'apostolat comú i es solidifiqui més la unitat entre tots els membres.

Poden organitzar-se unes reunions periòdiques amb la freqüència que indiqui el Bisbe en acudir totes les Secretàries per a tractar d'assumptes generals, canvi d'impressions, iniciatives etc.

C) - ORIENTACIÓ SOCIAL.- L'orientació social consistirà en orientar i informar a tots aquells que ho sol·licitin, sobre qualsevol assumpte que consultin, indicant-les la solució o el lloc i persona que en determinats casos els pugui ésser útil. (Notes 11 i 12)

Aquesta tasca correspondrà directament a la Secretària General. Serà convenient doncs que es proveeixi d'un fitxer d'obres socials complet i que actui de visitadora per tal de que tingui un coneixement més exacte del barri.

Les visitadores educadores socials col.laboraran en aquesta tasca pròpiament educativa.

D) - ORIENTACIÓ DE LES SECCIONS.- La secretaria facilitarà a les seccions totes les dades que els puguin ^{de} interessar referents a cada individu. Procurarà ^{de} resoldre tots els dubtes que sobre l'organització o el barri se'ls presentin.

E) - ESTADÍSTIQUES.- Es formaran a base de les estadístiques parcials de cada secció que es recolliran mensualment.

F) - CONTROL DE LES SECCIONS.- Cada secció conservarà la seva autonomia quant a la seva organització tècnica i desenvolupament, però estarà sotmesa a la secretaria en tot allò que faci referència a la relació amb les altres seccions o amb la mateixa secretaria.

La secretaria regularà també l'ordre d'horaris assistència, etc. i tindrà una relació de totes les activitats de cada secció; relacions que li seran lliurades setmanalment pels diferents caps de secció i al mateix temps els facilitarà les llistes convenientes per a la seva organització (natalitat, etc) de les comandes que hauran estat fetes a la secretaria o a les altres seccions.

Els tiquets que cada secció facilitarà als seus assistits seran lliurats ací.

Els tiquets així com els medicaments etc. convé que es distribueixin ací per tal d'acostumar a la gent a que acudi al despatx de secretaria. En algun cas excepcional podran proporcionar-lo les visitadores de les diferents seccions, sempre, però, amb el control de secretaria o, si el cas ho requereix (urgència, persones que tinguin prevencions) serà la secció corresponent la qui atindrà directament a l'interessat, i informará tot seguit a secretaria del cas, procurant introduir amb suavitat i discreció poc a poc aquesta família al Secretariat.

Generalment tota persona que sol·liciti un dels serveis dels Secretariat a qualsevol secció, acudirà primer a secretaria on se li omplirà la fitxa.

G) - PROPAGANDA.- Cal que en iniciar-se l'actuació, del Secretariat, s'obri camí mitjançant la propaganda per tal que els veïns de la barriada tinguin coneixement de les seves actuacions i s'atregui així la seva atenció.

Cal que es faci d'una manera variada. La més efectiva serà la que personalment faran les visitadores, és però també molt necessari, per tal de donar-los una garantia de realitat - (generalment molt se'ls promet però poc se'ls dona) - que s'imprimeixin cartells de gran format a colorits, on

gràficament se'ls anuncia l'obertura dels consultoris, rober etc. detallant-hi la data i principalment fent-hi constar la gratuïtat o preus m'bdics dels seus serveis. Pot fer-se també per mitjà de prospectes que seran distribuïts per les botigues, catecismes, escoles etc.

2) - FUNCIONS PROPRIES DE SECRETARIA.- Convocatòries, reuni ns generals, circulars, informació, rebuts etc.

A més de les reunions fixades mensuals, la secretaria pot convocar reunions generals o bé parcials (- d'algunes seccions -) sempre que ho cregui convenient, per tractar, d'alguns assumptes col.lectius o d'alguns secció.

SECCIO SEGONA

A) - CONSULTORI

El consultori Parroquial estarà emplaçat en la mateixa Parròquia, la missió d'aquest serà ^{de} facilitar l'assistència mèdica a tot el barri i especialment a les cases pobres, a més, però, ha d'ésser mitjà per a propagar la higiene. (Nota 13)

L'organització general pot fer-se de la següent manera; Cada individu que desitgi visitar-se en el consultori passarà abans o immediatament després de la visita per la secretari on se li donarà el tiquet per ^{visitar-se}, el qual serà marcat cada vegada per l'infermera així que entri en el consultori. En les visites següents el tiquet serà passat junt amb la fitxa mèdica al despatx del metge i serà retornat acabada la visita i el Doctor hi anotarà la data de la següent (en les fitxes de puericultura se s'anotarà sempre, en les dels adults només en els casos que el ^{de} Doctor cregui necessari repetir la visita.)

VISITADORES INFERMERES.- Aquestes dependran directament del consultori de medicina general. La seva tasca consistirà en visitar tots els malalts del barri, especialment ^{els qui} ~~als que~~ assisteixen al consultori. Efectuaran les visites:

1) Quan es tingui coneixement d'algun malalt, encara que no assisteixi al consultori.

2 Per indicació mèdica tantes vegades com el ^{doctor} ~~se~~ cregui convenient.

La ~~la~~ infermera visitarà el malalt per tal d'assabentar-se del seu estat de salut i poder-ne informar al consultori. Si el cas és greu donarà immediatament avís a secretaris per tal que des d'aquí s'avisi al Sr. Rector i facilitarà així l'administració dels corresponents pagaments, al mateix temps ~~que~~ prepararà al malalt per tal de rebre els rebri dignament.

En les malalties llargues la visitadora infermera es convertirà en veritable apòstol ja que no sols haurà de practicar serveis mèdics (donar injeccions, fer cures etc.) sinó també serveis morals: Així, guanyant-se la confiança del malalt, l'encaminarà a Déu, valent-se del consell, de l'exortació, induint-lo a conèixer el mèrit de la resignació i la necessitat de que rebri els Sants Sagraments, procurant enfiar que la seva malaltia en lloc de desesperació, sigui el mitjà per la qual es santifiqui el malalt i s'edifiquin els familiars.

És molt convenient de que cada visitadora posseeixi un carnet on pogués anotar-hi a més de l'informe mèdic, la seva impressió general de cada visita i les advertències, dades, etc. que cregués més convenient de fer constar al fitxer general, col.laborant així a la seva formació.

Aquest carnet serà revisat setmanalment pel cap de

secció que donarà la relació de cada visita amb la data i les observacions que cregui necessàries a la Secretària General.

B) - ESPECIALITZACIONS.-

TOCOLOGIA I PUERICULTURA.- Aquesta especialitat comprendrà també el període prenatal que començarà amb l'assistència a la mare.

Assistència a la mare. Quan una visitadora s'assabentarà de que una mare està a punt de donar a llum, avisarà a la Secretària i aquesta donarà l'avis a la secció corresponent (rober, consultori, alimentació etc.) Immediatament una visitadora social la visitarà, farà la fitxa general i li aconsellarà l'assistència al consultori estimulant-la (si és pobre) amb el premi d'una "panera" i aliments, al mateix temps que l'orientarà ^{sobre} ~~en~~ els miraments que el seu estat requereix i li donarà els fulls de divulgació.

Quan la mare assistirà al consultori se li donarà un tiquet de visita i un mes abans del part se li enviarà per un ^{val} ~~visite~~ per a recollir la panera en el rober. Junt amb la tarja del consultori li serà donat (prèvia informació) el tiquet ^{per als} ~~pels~~ aliments.

VISITADORES PUERICULTORES.- Una vegada nat l'infant el visitarà la visitadora-puericultora. Els primers dies ensenyarà a la mare pràcticament les cures que ^{calen} ~~precisen~~ al nou-nat. ^a ~~Farà~~ també la fitxa de puericultura que podrà ésser

més o menys omplerta amb anterioritat segons la mare hagi assistit o no al consultori.

En cas que la mare no hagi assistit al consultori abans del part se li recomanarà aquest, procurant que hi assisteixi (Pot fixar-se a les mares dies i hores d'acord amb elles per assistir al consultori tenint en compte que no se'ls pot fer perdre un matí ^{esperant} sense ~~esperar~~ ^{se} la visita. Si per alguna circumstància no pot acudir-hi el dia assignat esperarà la data propera que li correspongui o poden establir-se unes hores a part dels torns fixos per a aquestes casos.

Mentre la família no s'hi oposi les visitadores repetiran la visita encara que es negui a assistir al consultori.

Les visitadores controlaran a més l'assistència de l'infant al consultori per mitjà dels tiquets de visita, en cas de comprovar més d'una falta d'assistència consecutives el visitaran per tal d'investigar-ne les causes i informar-ne el Dr., el qual obrarà com cregui convenient en cada cas. Doctor

El cap de les visitadores rebrà la llista de instal·lat de secretaria.

Aquesta especialitat ^{necessita} ~~precisa~~ de molta propaganda educativa, per tant les puericultores podran organitzar classes pràctiques de puericultura ^a per les mares.

Convindrà ^{de} dedicar a les especialitzacions hores a part de les de medicina general i puericultura.

Aquests serveis sanitaris i de visitadores, poden ser encarregats en la totalitat o parcialment a alguna associació dedicada a aquesta finalitat, però en aquest cas s'hauran d'adeptar aquestes associacions a tot allò que s'ha estipulat per les seccions en relació amb secretaris. Així per exemple: no podran visitar anarqui- cament als malalts i aquests hauran de fer tots els tràmits indicats en aquesta secció per a ser assistits.

C) - DIVULGACIÓ SANITARIA

La secció mèdica per tal d'ésser més eficaç, necessita molta propaganda, ja que desgraciadament no són gaire apreciats els seus serveis en aquest barri.

Cal educar primer el sentit i el gust higiènic mitjançant la divulgació.

Aquest apartat de la secció mèdica pot dependre en canvi directament de Secretaris en el seu apartat de propaganda, encara que necessiti la col·laboració d'aquesta secció especialitzada.

Els infants, precisament en aquest barri i probablement en tots els suburbis, estan abandonats completament, en plena misèria física i moral.

Els vestits bruts, estripats, insuficients o la manca d'aquests en ofereixen espectacles quotidians no gens moralitzadors.

Per tal d'infiltrar-los un sentit moral-higiènic ens valdrem de la propaganda.

En la revista parroquial pot reservar-se un apartat per a aquesta secció recalcant-los-en la gratuïtat i eficàcia. Per a demostrar-ho podem publicar-se estadístiques comparatives sobre mortalitat infantil, tuberculosi, etc. dels barris on hi ha consultori o on aquest hi manca.

SECCIO TERCERA

A) - ROBER GENERAL

Es crearà un rober en setmanalment es retiraran varies noies per a cosir. Mensualment la delegada donarà la roba per a confeccionar o la llana per a teixir. Les diferents cosidores partiran que en un termini fixat li retornaran ^{les peces} acabades, ~~les peces~~.

Aquest rober pot consistir en tres parts:

1 - Confecció de roba nova - 2 - Transformació de roba usada - 3 - Recol·lecció i recolliment de roba.

1) - Col·lecte les peces ^{de} teixit i les distribuïda a les treballadores bé retirant-les per cosir totes juntes en un taller, o bé a cada una, en el cas de serguant per a la reunió, per a confeccionar-les a casa de la filla. En aquest cas la roba nova es una ~~de~~ ^{fixada} i la usada es cregui més convenient.

2) - Serà millor que la reunió en la localitat propòsit per a fer la tria de roba, d'usada, confeccionar, etc. En aquest cas l'hè haurà de ser el lloc, per a guardar, patrons, models, etc. A l'absent de a les noies pobres, de a vi, en es cosirà roba nova, l'encarte de patrons i sis - trimirà ^{de} una de les treballadores junt amb les peces, els que cregui necessaris.

3) - La missió d'aportar models a senyores, serà la de proporcionar la roba (usada i en peces) a la delegada del

rober, recollint-los, bé artistes i bé de famílies conegudes, bé de les d'òrbes. Tindran cura de recollir-los pel mitjà més apropiat (seria convenient per a uns d'ells que les col·laboradores disposés de cotxes propis) i distribuir-los recollint-los a la labor d'aquelles que per algun motiu justificat (malaltia, vellesa, etc.) no puguin fer-ne personalment ús.

Aquesta distribució de les activitats del rober permetrà la sol·licitació de la col·laboració de més persones.

Aquelles col·laboradores que romanen dins l'art del xercol no es consideren com a col·laboradores del rober de Beneficència i assistència social, en tot allò que fa referència a missions, deures, etc. No obstant en certs casos podrien col·laborar pertanyent a una altra secció (informació, publicitat, etc.) i treballar amb nosaltres com les demés col·laboradores.

11a. — El rober proposa que Beneficència repartirà la roba en el seu departament, als qui ho sol·licitin, mentre siguin del país, segons l'informe de la visitadora. Crec més convenient fer-ho d'aquesta manera: per aquesta sol·licitud s'uran d'enviar primer a Secretaris i allò segons l'informe de la visitadora i el coneixement que es tingui de la família a través del lliçador se'ls donarà un sol indient, esots, sexes i necessitats de la família.

Si l'indient és peribòlic es repartirà molt sovint, la delegada el pot donar directament al rober després de con-

sultar el seu fitxer o l'informe de la visitadora de la família, així s'evitaran molts errors. No obstant si el rober és l'únic contacte que tenen amb el S.M.P. convindrà que cada vegada passin per Secretaria ja que la finalitat de totes les accions és conèixer indirectament, i properament, a les persones a la Paròquia i la Secretària ^{o les} la representant directa en el Secretari i la que intermedieja Mr. Foster a través del ritner, i eventualment, ^o és l'encarregat de la transacció d'algunes de les seccions de treball i de problemes d'immigració, és inclouent-les en una secció en setena visita, i en el cas de especialització i d'altres casos es contacta amb altres seccions de treball i de treball social a través de les seccions de treball i de treball social i de treball social i de treball social.

Per la seva organització convindrà que la delegada del rober, de treball social i de treball social; nom, edat, sexe, estat de roba i de treball social. La visita serà familiar.

Facilitarà també, el rober social, la roba per a la secció de treball social i de treball social (una visita social) per a les seccions de treball i de treball social.

B) - ¹ ~~SECRETARIA~~ ² ~~SECRETARIA~~

La confidència de les seccions de treball social també dependrà d'aquesta secció però no es contacta sense ^{un} tiquet que

que facilitarà la Secretaria a la mare, en temps oportú.

Poden concedir-se com a premi a les mares que han assistit a les conferències de puericultura o al dispensari. Aquest sistema és el que regeix ^{en el} al suburbi de Vallecas de Madrid i és un estímul per a elles.

SECCIO QUARTA

A) - GUARDERIA

En aquesta secció de guarderies pot aplicar-se algun dels projectes ja existents en les guarderies municipals, o bé en les particulars.

B) - ESCOLES

El projecte tècnic escolar és encarregat als professors ja que és únicament de la seva incumbència. Nosaltres ens ocupem únicament de la relació que les escoles han de tenir amb el secretariat per mitjà de les visitadores escolars ^{ja que es} ~~per tractar-se~~ d'una missió ~~propriament~~ social.

Fitxer social escolar. - És convenient que l'Escola estigui proveïda d'un fitxer que contingui la fitxa de cada alumne. Les fitxes seran en forma de llibrets per tal de que siguin més complertes.

El fitxer han de confeccionar-lo els professors amb la col·laboració de les visitadores escolars com ja hem indicat en la secció primera.

Constarà:

1ª plana - Nom, cognoms, adreça de l'alumne i dels seus pares, naturalesa, estudis anteriors, vacances, data d'ingrés a l'Escola (Aquesta plana s'omplirà en començar el curs o en ingressar l'alumne a l'Escola).

2ª plana - Informació pedagògica: elocució, lectura, escriptura, càlcul, dibuix, treball manual, altres estudis,

estudis preferits, aptituds especials, jocs. (S'hi anotaran les observacions fetes sobre aquestes matèries cada vegada que sigui convenient).

3a plana - Particularitats intel·lectuals, qualitats morals, defectes, conducta amb els pares, mestres i condeixebles, conducta durant l'esbarjo. Observacions. (S'omplirà amb les mateixes condicions que l'anterior).

4a plana - Notes de les assignatures.

C) - CATEQUESI

En l'organització de la Catequesi pot seguir-se tan com està ja establert fins ara en aquest barri, amb les modificacions que creguin convenient, els seus encarregats.

S'establirà una relació amb Secretaria per mitjà del filter.

D) - JARDI D'INFANTS

S'està estudiant la manera d'aplicar-ho segons les possibilitats del barri. (Nota 14)

(en presentar aquest treball no s'ha efectuat encara - almenys per part nostre - aquest estudi)

F) - JARDI D'ESBARGIMENT

(Nota 15)

Per entreteniment dels infants en les hores de lleure que els deixa l'Escola i el Catecisme, cal combinar un programa d'esbargiment educatiu per tal de tenir els infants reclosos o almenys vigilats, evitant així que es fomenti el joc de carrer tan contrari a la moral i educació del nen. Aquesta vigilància però, no ha d'ésser molestosa al nen privant-lo d'esbargir-se lliurement. El joc no ha d'ésser imposat tampoc, tan sols indicat procurant que s'habitui als jocs saludables i educatius. L'educador aprofitarà l'atracció que l'infant sent sempre pel joc nou per tal d'introduir-hi aquells que cregui més convenients. Es donarà preferència als jocs a l'aire lliure i als de taula a dins el local.

Com a base del jardí d'esbargiment podrà establir-se diàriament un determinat temps per a la instrucció física i exercicis rítmics que resulten per als infants «jocs molt divertits» i la seva funció educativa és interresponentíssima, ja que el ritme educa la voluntat i el sentit musical de l'infant habituant-lo al mateix temps a una disciplina d'ordre i atenció que eleva l'esperit ja que, influenciat per la bondat de la música — segons el Mestre Llangueres, la bondat és música i la música és bondat — per la senzillesa i cançons de la cançó infantil i popular, s'introduirà a la seva llar,

varriment dels qui no hi prenen part durant els assaigs i creen les enveges.

al seu estudi, en els seus jocs, en lloc de les cançons de carrer malsones i impròpies per a ells.

En aquests barris on els infants són molt ignorants i bruscs, la rítmica té encara una altre propietat i és que educa els moviments i enriqueix el vocabulari.

(Hem comprovat durant tot el temps de la nostra actuació en el barri, l'atracció que té per als infants la rítmica que ens ha estat sol·licitada freqüentment per ells)

Són també molt recomanables les danses i cançons regionals que conserven la bella tradició catalana i ennobleixen l'esperit.

Per tal d'atreure l'interès dels pares i assegurar la constància dels petits poden organitzar-se, una o dues vegades l'any, festivals de representacions infantils, procurant que tots hi prenguin part. Per tant, serà millor excloure-hi les comèdies, diàlegs, etc. que ocasionen l'abarriment dels qui no hi prenen part durant els assaigs i creen les enveges.

Poden fer-se a base de gimnàs, rítmica, cançons, danses, concursos, esports, etc. Potser serà convenient fer-ho d'acord amb els professors de l'Escola.

Es convenient que els educadors siguin ^{de tots} ~~amb~~ dos sexes i que es formin dues seccions, una de nens i una

de nenens, encara que en alguns casos pot convenir que actúin en comú.

Aquests educadors han de posseir unes condicions especials: un sentit de responsabilitat profund, ja que exerceixen una influència enorme sobre els infants. De tracte simpàtic, que sàpiguen fer compatible l'autoritat amb la suavitat, que els infants veegin en ella, l'amor i el company.

El que posseïxin una formació religiosa sòlida i ben fonamentada per tal que puguin orientar els petits i adolescents ^{vers} cap un camí segur i sàlut.

Si l'actuació d'aquesta noia i noies ha d'ésser, d'una manera permanent i diària, haurà d'ésser encarregada a aquesta missió a persones amb caràcter professional, cobrint un sou adequat de la Parròquia, o bé confiat a alguna institució que amb missió apostòlica específica s'ocupa d'aquest treball.

Si aquesta acció s'organitza únicament d'una manera esporàdica i sempre poques hores a la setmana, pot encarregar-se a algunes associacions catòliques d'apostolat i fins en un cas extrem (com a última recorra) no ^{caldrà} ~~serà~~ ^{precís} que hi acudim sempre els mateixos, ^{encara} que es tinguin en compte les condicions que ^a ~~hem~~ ^{en} referit per als educadors.

SECCIO CINQUENA

A) - ESCOLES NOCTURNES

La finalitat d'aquestes escoles és la d'educar moralment i la juvenut i instruir-la. Compendrà des de l'edat de 14 anys en amunt. Es dividirà en dues parts, una per ^{una} noies, ^{una} altra per noies.

L'Escola masculina pot ésser a base d'arts i oficis (la seva organització ha d'estudiar-se ~~en~~ ^{de punt del} el terreny per tal de saber quins són els oficis i escriptures que més els poden interessar)

Les classes poden ser diürnes o nocturnes. Els professors a més d'un dels Secretaris de la Paròquia, poden ser feligresos especialitzats en algun ofici, militants d'acció Catòlica o simplement persones solvents que s'ofereixin espontàniament per aquest apostolat, tenint en compte també el que hem indicat dels educadors de la secció quarta.

No cal dir que la possibilitat de poder crear una escola d'arts i oficis particular o oficial amb un programa complet i professorat especialitzat com per exemple les Escoles Salesianes, seria la millor solució en tots conceptes. No obstant pot servir una funció formativa i educadora eficaç, organitzant-la amb la forma que hem indicat, si els qui hi treballen són responsables de la missió que els és encarregada.

donar per exemple una assignatura de matemàtiques la setmana, menys les encarregades de les de lectura i escriptura que n'hauran de donar, almenys que perquè sigui més eficaç.

D'aquesta manera es facilita la col·laboració a les alumnes de l'E.O.E.S. que disposen de poc temps lliure o simplement a totes aquelles persones que amb zel apostòlic hi vulguin treballar.

Les assignatures podrien ser; Religió, Llatí i Comptabilitat, Lectura i escriptura, Ciència, Economia de la llar, (Comptes, estadística), Recorregut de la ciutat de Lleida (llibres manuals) i Probat, etc.

Convindria sempre que hi hagués una direcció d'estudis que prepari junt amb cada professor, els programes de cada assignatura, proporcionis els materials necessaris, etc.

Si per diverses circumstàncies no és possible que una sola professora prepareu totes les assignatures, caldrà tenir en compte el que anem en la secció 1ª i en la 2ª sobre la retribució econòmica.

B) - CULTURA

La necessitat de la divulgació de la cultura en tots els estaments és sabuda ja de tot el món, i es convé, doncs, de fomentar-la en aquest barri per tal que formant un nucli cultural evidentment addicte a la Parroquia, sigui aquest el nucli promotor.

Els encàrregats de divulgar-la seran en primer terme

me les escoles, per tal d'atreure als adults però, pot cre-
ar-se una biblioteca i organitzar-se visites culturals. (Nota 17)

Biblioteca.- Pot sol·licitar-se una biblioteca circu-
lant o corresponsalies de llibreries per aquest barri mentre
es tramita l'obtenció d'una biblioteca filial de la popular
de Sant Andreu.

Visites culturals.- S'organitzaran les primeres en
llocs que tinguin interès pràctic per als veïns del barri com
són: fàbriques, escoles d'arts i oficis, Observatori Fabra, emi-
sores de radio, etc.

Aquestes visites poden ésser organitzades algunes
d'elles per la secció d'educació física i moral masculina,
altres per l'escola llar femenina o d'arts i oficis masculina.

C)- ESBARGIMENTS D'EDUCACIÓ FÍSICA I MORAL

(Per aquest apartat poden seguir-se les normes donades
en el projecte presentat per Isidre Ferrer, César Pinyol, i
Joan Seguí antics visitadors de la barriada)

Desaparegut avui aquest projecte poden no obstant apli-
car-se molts dels sistemes de les organitzacions ja existents,
almenys en part - per tractar-se d'un ambient molt diferent-
com per exemple els dels Minyons de Muntanya, etc.

SECCIO SISEMA

ALIMENTACIO

Apertats A B i C (En pla d'organització)

Pot organitzar-se a través de la visitació i de Caritas Diocesana (Ajuda Americana)

SECCIO SETENA

PRESOS

(D'aquesta Secció se s'haurà d'estudiar els plans de realització)

SECCIO VUITENA

SECCIO VUIENA

A) - VISITACIONS I VISITACIONS

Consisteix en l'ajuda espiritual i moral ^{als} ~~de~~ malalts, presos, discapacitats, etc. que poden realitzar persones formades, veritables apòstols que únicament amb l'existència, el tracte constant, la companyia (als malalts fins se'ls poden llegir llibres, portar-los a l'altres un aparell de ràdio, etc.) poden portar aquestes ànimes cap a Déu i fer-les les circumstàncies més agradables.

Pot fer-se de diferents maneres. En dielles per exemple

és la que utilitzen la majoria de Paris i d'altres.

Tots aquests serveis es tracten sense el més procu-
rar per la realització dels membres de la ciutat i de
que es sentia responsables d'alguna missió els catòlics
veïns i formen així una veritable comunitat cristiana al
volant de la Parròquia.

CONCLUSIONS DE LA PRATIQUE

El Secretariat de Beneficència o Assistència Social Parroquial, no pretén ocupar a tot el camp d'acció d'apostolat de suburbi. Al contrari serà l'òrgan que facilitarà i coordinarà les diferents associacions i obres d'apostolat que actua en el seu radi, - evitant la duplicitat d'esforços, unificant els esforços altres, - dirigit a un mateix fi. En definitiva, farà més eficients els esforços individuals de cada organització i al contrari, confinarà moltes vegades algunes de les diferents seccions del Secretariat, precisament a altres associacions existents, que hi compliran el seu fi específic. En aquest cas les associacions actuaran amb complet autonomia en l'horitzó apostòlic, adaptant-se en cada cas, com hem indicat ja, a les disciplines establertes en l'art. 2 de la Llei primera per tal que no es perdi de vista la tasca col·lectiva i d'unitat que ha d'executar per a la millor eficiència de totes les seccions. (Nota 18)

Quan a més del Secretariat i associacions adherides, actuin pel seu compte organitzacions establertes d'una manera fixe, amb locals propis i missió especial (sanatoris, escoles, internats etc.) el S. P. S. procurarà establir-hi algun contacte per tal d'actuar d'acord ambdós organismes. (Nota 19)

Aquesta forma d'actuar amb les diferents associacions

coordinades pel Secretariat Parroquial és el que funciona actualment en el suburbi de Madrid -Vallecas) d'una manera exemplar.

Ve de fer constar també que molta part de l'eficàcia de l'actuació en aquest suburbi, és degut a que totes les associacions i organismes ^{que} funcionen allí, així com la Directora de Caritat i visitadores etc. són religioses de la Parròquia i viuen allí mateix. Per això l'acció és contínua i tota ella sota el control del Sr. Rector de cada una de les Parròquies.

El problema econòmic el tenen resolt, ja que cada una de les associacions està bien relacionada amb el Rector els ingressos corresponents i a curt o mitjà terme necessita resoldre algun problema important, que és resolt del més bon cost.

En l'organització d'aquest suburbi, però, hi ~~em~~ trobat a tallar aquesta direcció l'alta una sèrie de col·laboració apostòlica i econòmica doni en utilitzar comú i aprofiti més les experiències de tots els que hi treballen i eviti la duplicitat de intencions i filtres, així de visites, encara que cada un actui en el seu camp.

En revisar ara aquest projecte i ampliar-lo de nou hem volgut també contrastar-lo amb les conclusions tretes de la setmana del Suburbi celebrat a Barcelona l'agost de 1957 i hem pogut constatar que s'hi adapten magníficament i si hagués estat ideat posteriorment a les conclusions podríem dir-ne que n'era una conseqüència parcial, per això inclouem en aquest treball unes notes extretes del llibre "Los Suburbios" que és una recopilació dels estudis d'aquesta setmana feta pel Dr. Duccastiella i publicada pel Secretariat de la "Semana del Suburbio" que fan al·lusió a alguns dels assumptes tractats aquí.

Però això no és suficient: fent nostra la idea que l'Excm i Rdm. Sr. Arquebisbe-Bisbe declarà en el discurs de clausura d'aquesta setmana esmentada, sobre la creació d'un orguen permanent, creiem que aquest projecte també pot servir per a la creació d'un Secretariat Diocesà on cada una de les seccions proveirà d'informe i material etc. als Secretariats Parroquials. D'aquesta manera s'obtindrà doble eficàcia en totes les seccions per diversos motius:
(Nota 20)

Econòmics .- Aquests Secretariat d'una manera oficial i única podríem obtenir de fàbriques, laboratoris etc. uns donatius fixes i abundants per a evitar així que moltes mans truquin a una mateixa porta, mentre d'altres no les sol·liciti ningú. També la distribució seria més justa perquè aní haver-hi un fons comú, a cada Secretariat se li proporcionaria el

material suficient per a les seves necessitats. Això mateix pot aplicar-se a totes les seccions, rober, medicaments, etc.

La base d'aquest Secretariat existeix ja en Càritas Diocesana o Nacional que avui dia actua en moltes d'aquestes seccions que hem esmentat però que atén únicament els casos particulars que cada Secretariat o Associació li presenta aïlladament a través del Rector o en algunes Parròquies. A més haurien d'actuar-hi diverses assistentes socials per atendre a cada una de les seccions.

Una altra millora que reportaria la creació d'aquest Secretariat seria la distribució més adequada del personal apostòlic. És freqüent que mentre una Parròquia disposa de personal abundant o almenys més que suficient (sol passar en aquelles a les quals s'ofereixen per a treballar-hi alguns col·legis) per atendre el Catecisme i la part benèfica, altres estan del tot abandonades, mandades fins de l'assistència més elemental, degut al desconeixement que es té del barri.

Ultra això, la formació de tots els col·laboradors seria més sòlida i tindria més unitat. Podria grear-se per a ells, conferències, publicacions etc. facilitaria també el trasllat a diferents suburbis a aquells més experimentats que podrien organitzar un barri nou. Podria també fer-se més propaganda dels suburbis, donant a conèixer els problemes i necessitats que cada un presentaria mitjançant la radio, la premsa i revistes en lloc de la "competència" que de vega-

des s'origina amb molt bona voluntat, amb les rifes, Nadal, etc. donant-se el cas freqüentment que ^{en} ~~es~~ sol·licitar un donatiu -potser molt urgent- per a una institució o barri determinat els benefactors responen "Jo, ja dono per tal barri, sempre que m'ho demanen" sense parar-se a pensar moltes vegades si és per comoditat o per necessitat, el fe-ho d'aquesta manera.

Aquest ^{òrgan} ~~òrgan~~ estudiaria també les iniciatives que de cada Secretariat Parroquial rebria i proposaria les solucions.

Aquesta idea la veiem expressada en les següents paraules de l'Excm i Rm. Sr. Arquebisbe- Bisbe, en la conferència que abans hem citat. "Este deberá ser el ^{òrgano} ~~órgano~~ rector y canalizador de todas las iniciativas y obras que podrán favorecer el día de mañana la vida social i religiosa del suburbio..."

Podrà també crear algunes seccions especials que no són necessàries en tots els suburbis o almenys en cada un d'ells com per exemple el consultori jurídic o d'altres.

Des del punt de vista apostòlic no cal dir que seria un mitjà directe que propagaria les indicacions i directrius del Bisbat en totes les barriades. Aleshores seria un fet la unitat apostòlica de tots els catòlics. "Un sol ~~nom~~ i un sol Pastor" obtenint així una forma moral i social úniques. I s'evitaria el gran perill de l'acció "personal" o de grup que fa ineficaç i fa perdre la visió sobrenatural de la missió apostòlica.

NOTES

(Extretes totes elles del llibre "Los Suburbios" editat per la Semana del Suburbio i recopilat pel Dr. Duocastiella)

- (1) - ..Comparando los datos estadísticos de 1951 con los de 1955, resulta que la población del distrito 9º ha aumentado en 53.525 habitantes. Algo más de la tercera parte de la totalidad del crecimiento de la población. Ello se debe principalmente a los bloques de viviendas construidos en Verdún Trinidad, Prosperidad y Roquetas. (pag. 17 - J.Nualart)
- (2) - Trinidad-Verdún. Inmenso sector en la parte Norte de la Ciudad, sin denominación unitaria propia, que se caracteriza, especialmente, por la construcción en su sector, de grandes núcleos de viviendas en bloque. Actualmente viven en esta zona más de 43.000 personas, de las que 25.000 habitan en dichos bloques que han permitido disminuir la penuria de viviendas. Falta todavía en este sector servicios asistenciales y de vida social. (pag. 11 y 12 - J.Nualart)

(Cal tenir present la data en que es publica aquesta estadística.)

- (3) - Para que la asistencia social sea eficaz, precisa coordinar y estructurar la Beneficencia (preferiríamos llamarla Asistencia Social) Diocesana. (pag. 83 - Dr. P. Calafell)
- (4) - Cada barrio debe tener su Parroquia, o al menos una Parroquia para dos barrios contiguos cuando su extensión no sea muy grande. En dicha Parroquia debe preverse el desenvolvimiento de todas las necesidades de tipo espiritual propias de los barrios, no tan solo aquellas derivadas de

de prácticas de la religión, sino aquellas de tipo social que se desenvuelven alrededor de la misma, como casa parroquial, escuela parroquial, centro católico, social, etc. (pag.64 - D.J. Soteras Mauri)

(5) - La realización de estas funciones de asistencia social debe estar a cargo de personas preparadas, que dediquen su jornada de trabajo íntegra a esta actuación (pag.84, conclusiones 4ª y 5ª - Dr. P. Calafell)

- Los colaboradores regulares de estas obras deben estar suficientemente retribuidos, de acuerdo con la especialidad que desempeñan. No se pueden confiar estas empresas ni a la improvisación ni a la buena voluntad: la caridad se manifestará en la manera de llevarlas a cabo y tendrá su razón de ser en el fin por el cual se realizan (pag. 84 - Dr. P. Calafell)

(6) - Los técnicos deben ser pagados. Se dirá: Donde está su caridad? Está precisamente en el amor que ponen en su tarea, en este amor a Dios a través de sus criaturas, en su manera de actuar. Actualmente dada la complejidad de la acción a desarrollar y la situación social, no es lícito dejar de retribuir a los técnicos que de una manera regular prestan el Servicio Social. (pag. 77 - Dr. P. Calafell)

(7) - Cuantas veces hemos visto al que asistiendo por primera vez a un dispensario de suburbio queria resolverlo todo, hasta los casos más complicados... "que empuje va a dar a esta institución esta persona, que carácter, que abnegación..." en efecto al día siguiente ya no ha vuelto. (pag.82 y 83 Dr.P. Calafell)

- (8) - "Hoy día se pueden enumerar entre los principales servicios sociales, los: RELIGIOSOS - Parroquia con sus actividades propias e Iglesia; los CULTURALES - escuelas, biblioteca pública; los SANITARIOS - dispensarios, consultorios, casas de baños, maternidades y los ASISTENCIALES - guarderías infantiles; los HIGIENICOS - recreativos, campos de deportes, áreas de juegos infantiles, jardines de reposo; los COMERCIALES - mercado de barrio y los SOCIALES propiamente dichos; plazas o paseos, cines, cafés, etc.
(pag. 89 - Sr.Vidal Gironella)
- (9) - La VISITADORA SOCIAL debe ser el tantáculo que prolonga la obra del dispensario hasta los confines del suburbio, que penetra en los lugares más recónditos de su demarcación. Ella proporciona a los que dirigen la acción social una información exacta sobre las necesidades de la zona, sobre las deficiencias y errores en la alimentación. Facilita al dispensario una información acerca de la manera como se cumplen sus prescripciones, encauza hacia él a los que deben ser sus beneficiarios, lleva a los domicilios los consejos, la claración de la prescripción, la enseñanza de la elaboración de un alimento, las normas para aprovechar los escasos recursos de que disponen. (pag. 80 Dr. P. Calafell)
- (10) - La Parroquia, Escuela y Familia aunadas en sus esfuerzos logran el milagro de un venturoso porvenir. (Pag. 116 - D. Jesús Mercader)
- (11) - La Beneficencia satisface las necesidades de la persona necesitada pero no cambia sus características: esta persona

será mañana tan necesitada como hoy

La Asistencia social se dirige tanto a la persona necesitada como a las causas de su falta de capacidad para valerse por sí misma, a la posibilidad de recuperar esta capacidad y a la diversidad de sus necesidades.

En la beneficéncia el bienhechor lo hace todo, el beneficiario recibe pasivamente los beneficios.

La asistencia social exige que el asistido luche por el mantenimiento y el bienestar propios y de la familia, por su salud, posición social... y el asistente le acompaña..

(pag. 73 - Dr. P. Calafell)

(12) - Conviene encauzar hacia las instituciones ya existentes a los que necesitan de ellas. El ambiente del suburbio, sin tradición en la ciudad, tiene muchas veces simplemente una desorientación que conviene solventar: con sólo esta orientación se suprimirían muchos problemas cuya resolución, por parte de la institución suburbial, exigiría esfuerzos y a veces sería imposible. (pag. 83 - Dr. P. Calafell)

(13) - El dispensario debe ser la institución social fundamental, teniendo en los suburbios una misión especialmente educativa, es decir, la misión de difundir los conceptos actuales de la higiene, que tanto han de contribuir a elevar el nivel no sólo sanitario, sino también social, de una población (pag. 78-79 - Dr. P. Calafell)

- (14) - Para el juego de los niños precisa de jardines y parques...Estos terrenos de juego pueden, en parte, estar situados en el interior de los recintos escolares o en zonas de parque público destinado a este efecto. Para el deporte de los adultos precisan zonas deportivas...(pag. 63 - Sr. Soteras Mauri)
- (15) - Los jardines y parques de reposo deben estar en contacto directo con las viviendas y separados del bullicio y tráfico urbano... (pag. 63 - Sr. Soteras Mauri)
- (16) - Por ello las escuelas profesionales de los suburbios tendrían que abarcar el doble aspecto de; hogar-profesión donde la casada aprendiera el ejercicio de una profesión y se formara, al mismo tiempo a la joven para su futura vida de familia; donde se enseñara a las madres a llevar bien su hogar y a las muchachas a adquirir una profesión que las independice y las libre del peligro de la miseria material y moral...En vistas a este fin, estas escuelas deberían dedicarse a las enseñanzas más propias y afines a las del hogar: corte, sastrería, plancha, confección, bordado a máquina, etc. Y por encima de todo, estas escuelas deberían ser de formación, de suerte que en ellas se inculque en la mujer el amor a la misión familiar y darle la adecuada preparación para realizarla con más facilidad, para que su dedicación gane en intensidad lo que no le pueda dar en extensión...

...En cuanto a atraer a las muchachas para que acudan a las escuelas se podría confiar a las Visitadoras, a las Asistentes Sociales. (pag. 125 y 127 Srta. Montserrat Sindreu)

(17) - Es hora de pasar a la actividad: Las bibliotecas, los centros recreativos, los campos de deportes, los teatros, los coros, son fundamentales, a pesar de su apariencia de vida superficial. A través de ellos se puede ejercer un apostolado indirecto, más efectivo. Nuestra fuerza como católicos, surgirá cuando tengamos centros suburbanos que agrupen y dirijan los esfuerzos pequeños, aislados, hacia la creación de un organismo que los aúne y reúna a todos. (pag. 97 - Excmo. Sr. D. José Mª de Porcioles)

(18) - A propósito de la asistencia social en general y de la asistencia sanitaria en particular quisiera insistir en la necesidad de coordinar esfuerzos, de aunar voluntades. Esta "Semana del Suburbio" es un admirable empeño en este sentido. Se pierden muchos esfuerzos por estar mal dirigidos, por pretender resolver problemas que están ya resueltos o problemas inexistentes o problemas que no tienen solución. (pag. 82 - Dr. P. Calafell)

(19) - Créase que hace falta un secretariado de beneficencia, con dos sentidos: uno coordinador, en el sentido de unir las funciones de todos los centros que a estas actividades se dedican, resolviendo sus problemas, y otro consultivo, de tipo gestoría, para orientar y proteger a los necesitados en sus problemas familiares y asistenciales (pag. 103 - Dr. Manresa)

(20) - Como un cerebro ordenador y coordinador de un gran trabajo de equipo entre los que estén entregados a la acción apostólica) (pag. 165 - Dr. J.Bonet)

Persones que han intervingut directa o indirectament en l'obtenció de dades, gràfics, plans, fotografies etc. per aquest treball:

Rvd. Mn. Ignasi Cases

Rvd. Sr. Rector de la Parròquia de Santa Engràcia de Verdum

Rvd. Sr. Rector de la Parroquia de Sant Gragori Mn. Xavier Bertran

Rvd. Mn. Eugeni Fosch

Rvd. Mn. Isidre Ferrer

Sra. Carmen Ciudad Directora de l'Escola de l'Ajuntament

Sra. Rosa Perejordi

Srta. Mercè Berjau Directora de l'Escola Catòlica d'Ensenyanç

Srta. Maria Estrada

Srta. Maria Navarro

Srta. Mª Dolors Ferrer

Srta. Mª Montserrat Martí

Srta. Mª Rosa Galí

Srta. Mercè Martí

Srta. Maria Riera

Srta. Pilar Herp

Sra. Carme Benavent

Sr. Santiago de Crujilles

Sr. Jaume Nualert

Sr. Romeu

Sr. Martinez Mari

Sr. Emili Bóex i Selva

Sr. Carles Muñoz-Espinalt

Sr. Cramousa

CONCLUSIONS DEL PROJECTE

E El S.B.P. no preten acaparar tot el camp d'acció d'apostolat de suburbi. Al contrari serà l'orguen que facilitarà i coordinarà les diferents associacions i obres d'apostolat que actuin en el seu radi, evitant la duplicitat unes vegades, unificant els esforços altres, dirigit a un mateix fi. En definitiva farà més eficaços els esforços individuals de cada Organització i al contrari, confiarà moltes vegades algunes de les diferents seccions del Secretariat, precisament a alguna associació existent ja, que hi acompleixi el seu fi específic. En aquest cas les associacions actuaran en completa autonomia en llur organització apostòlica, adaptant-se en cada cas, com hem indicat ja, a les disciplines establertes en l'apartat he de la sessió 1ª per de que no es perdi de vista la tasca col·lectiva i d'unitat que ha d'existir per a la millora eficaça de totes les seccions.

Quan a més del Secretariat i associacions adherides, actuin pel seu compte organitzacions establertes d'una manera fixa, amb locals propis i missió especial (sanatoris, escoles, internats etc.) el S.B.P. procurarà d'establir-hi algun contacte per tal d'actuar d'acord ambdós organismes.

Aquesta forma d'actuació de les diferents associacions coordinades pel Secretariat Parroquial és el que funciona actualment en el suburbi de Madrid - Vallecas - d'una manera exemplar.

He de fer constar també que molta part de l'eficaça de l'actuació d'aquest suburbi, és degut a que totes les associacions i organismes que funcionen allí, així com la Directora de Caritat

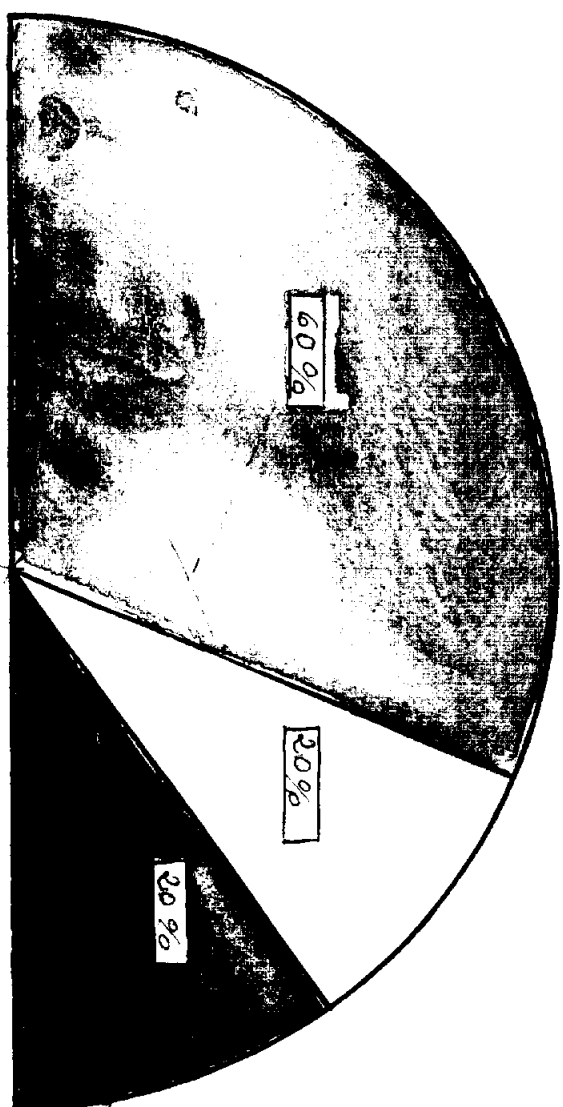
Estadística sobre 600 alumnos de las Escuelas Nacionales

Barris en que viven

Verdum 60%

Les Roquetes 20%

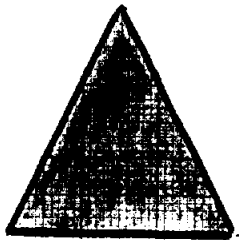
Trinitat 20%

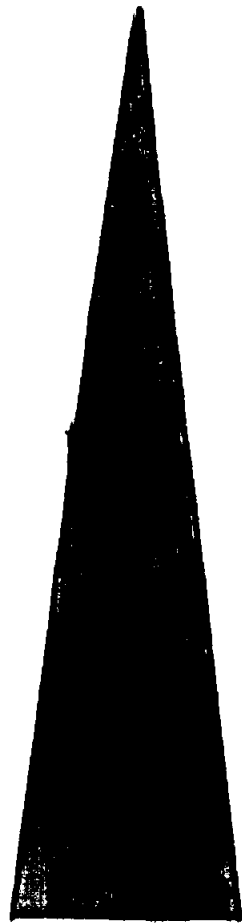
Consultoris

1948-1

1958-4

1948

1958

a vėrdum

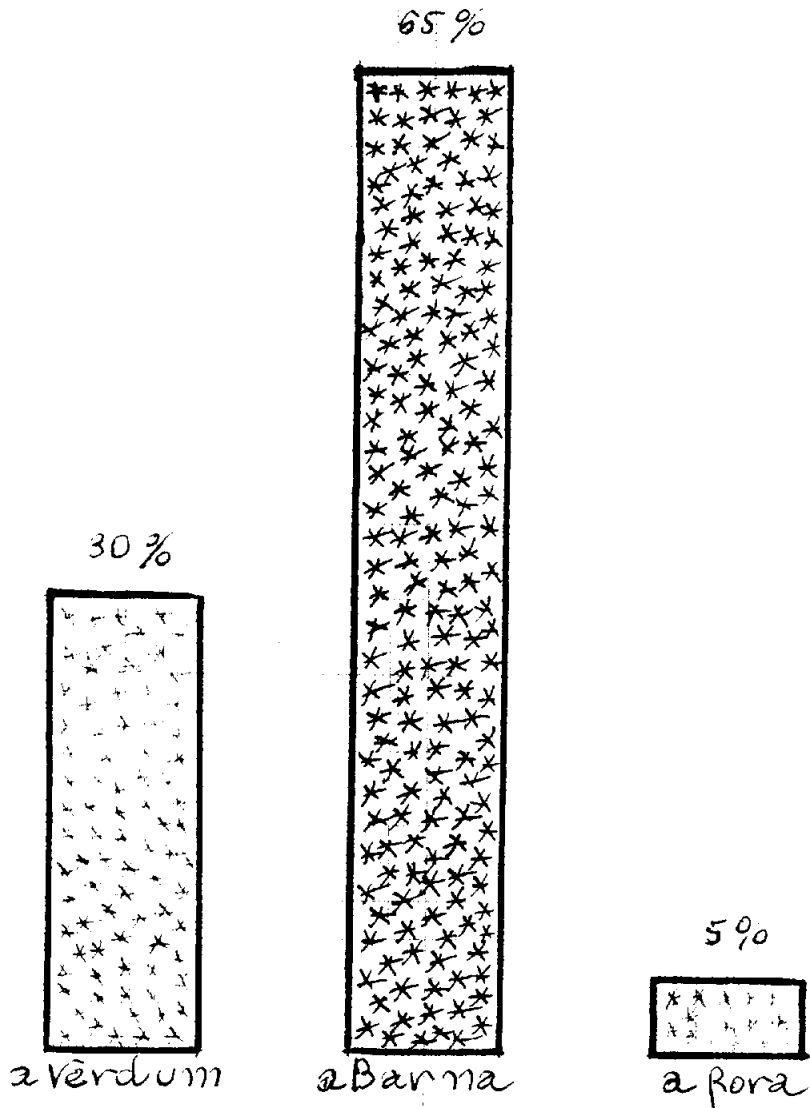
a Barna

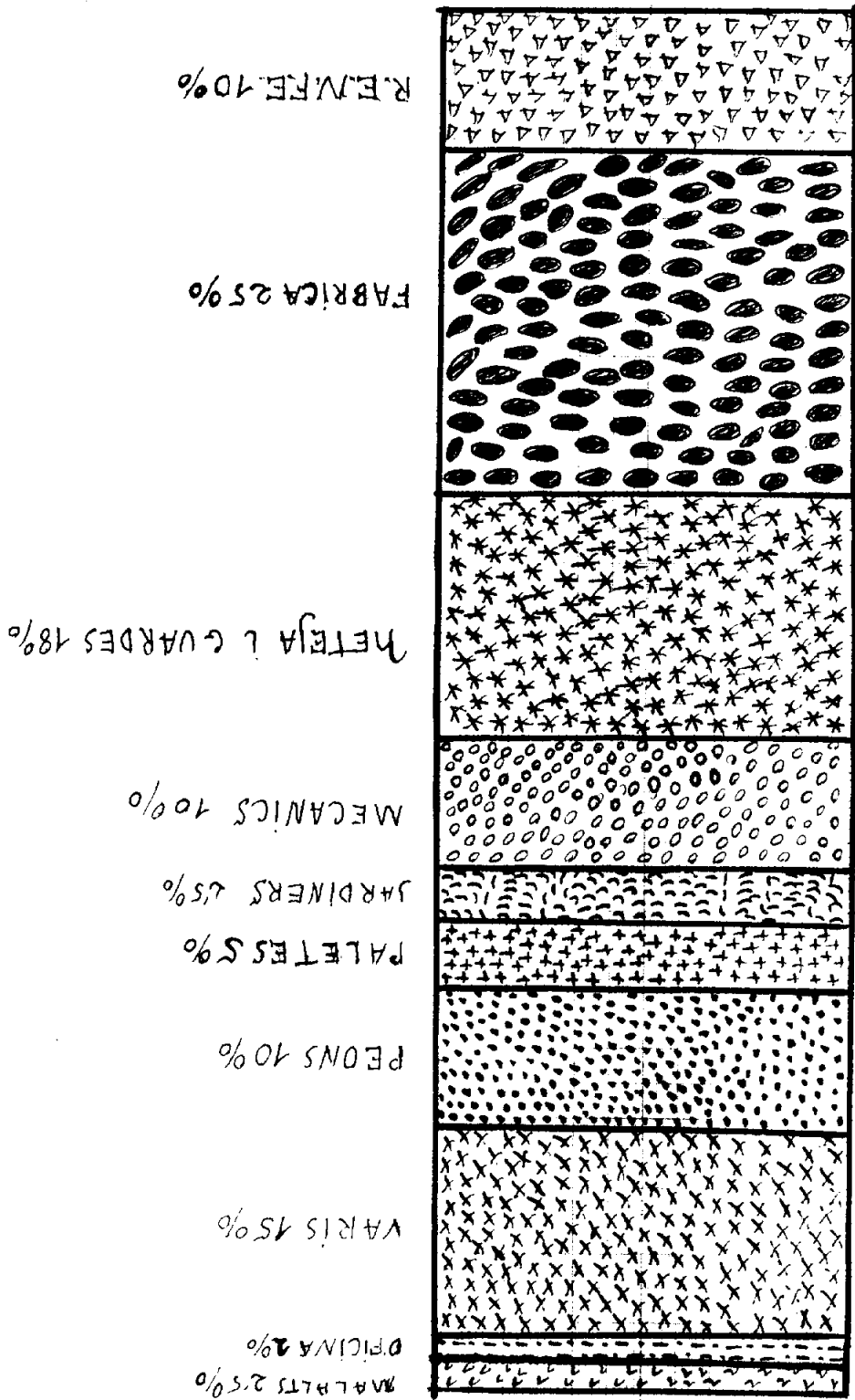
a Rora

Estadística sobre las familias de los 600
alumnos de las escuelas nacionales

Pares treballen: en el barri 30%
a Barcelona 65%
fora Barcelona 5%

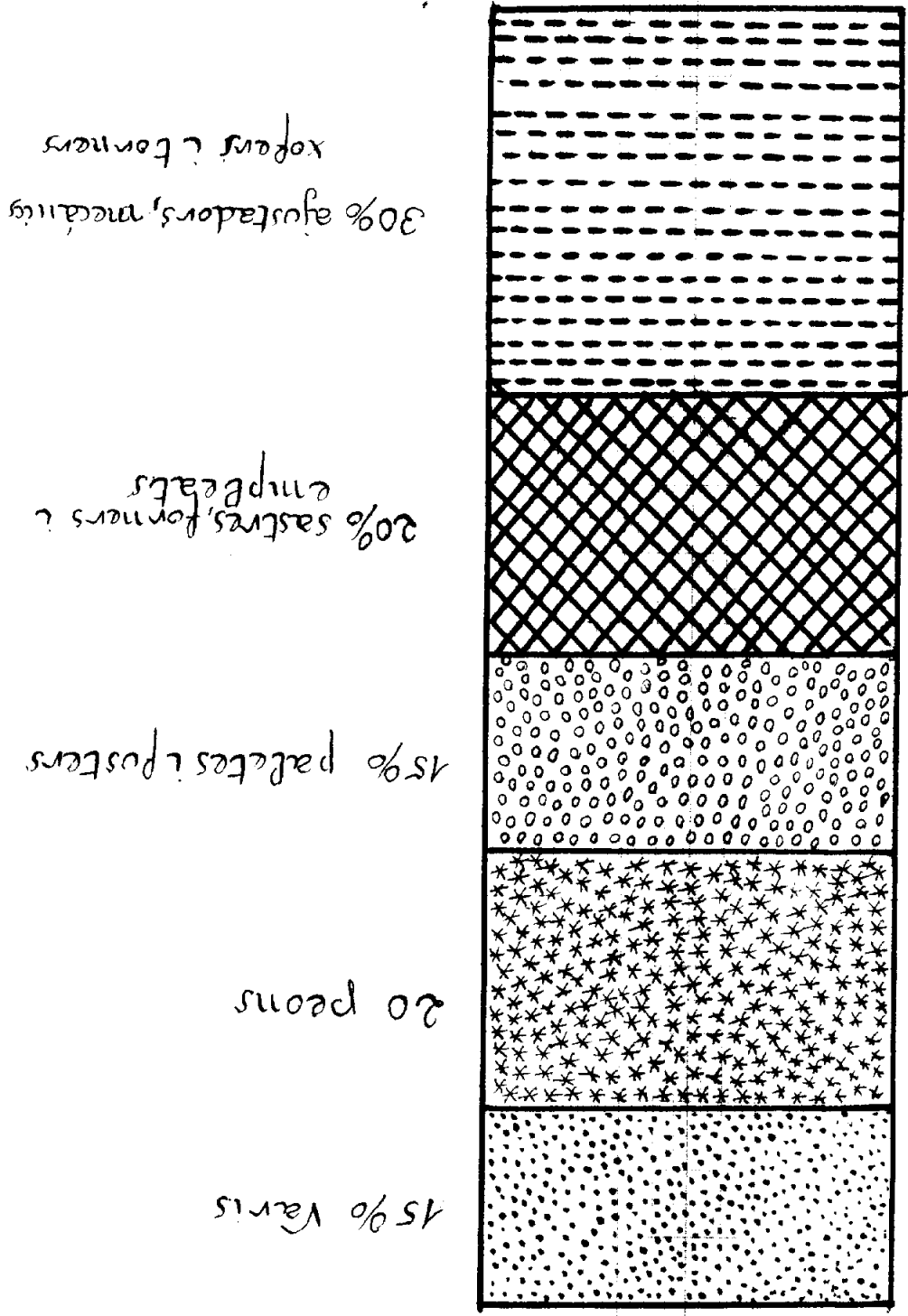
Estadística sobre las familias de 53 alumnos de la escuela nora
 especificados pares

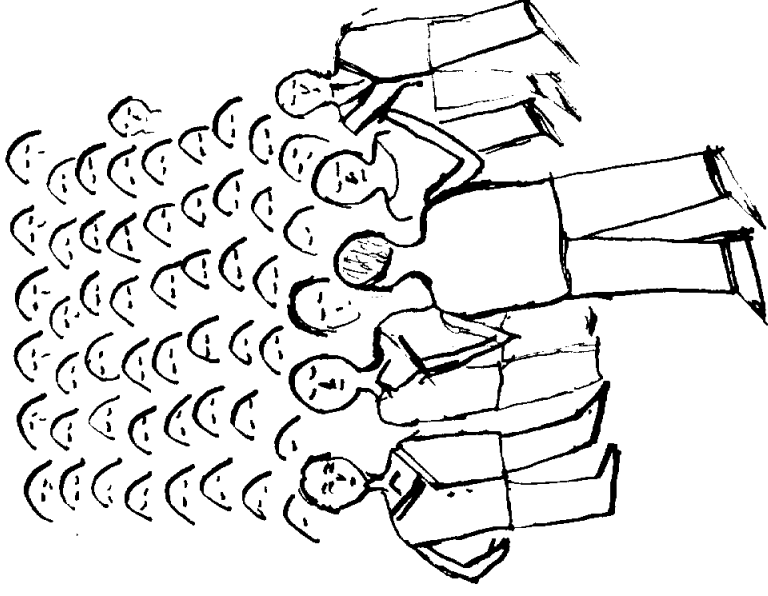
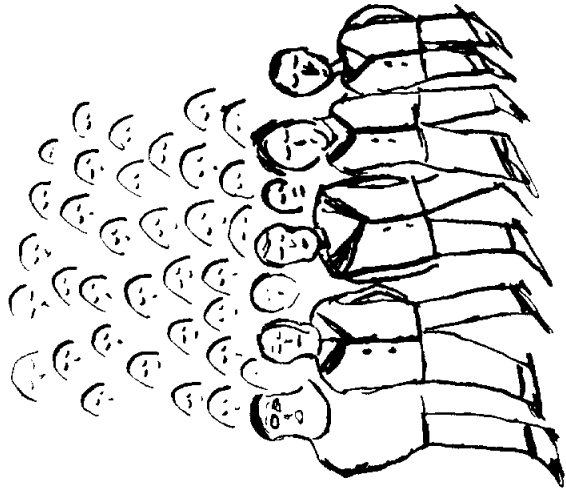
Estadística sobre las familias de 600 alumnos Escuelas Nacionales

Opici debs pares

Ajustadores, mecánicos, xopers, torners 30% - sastres, formers, empedats 20%
Palates, fusters 15% - Peons 20% - Varis 15%

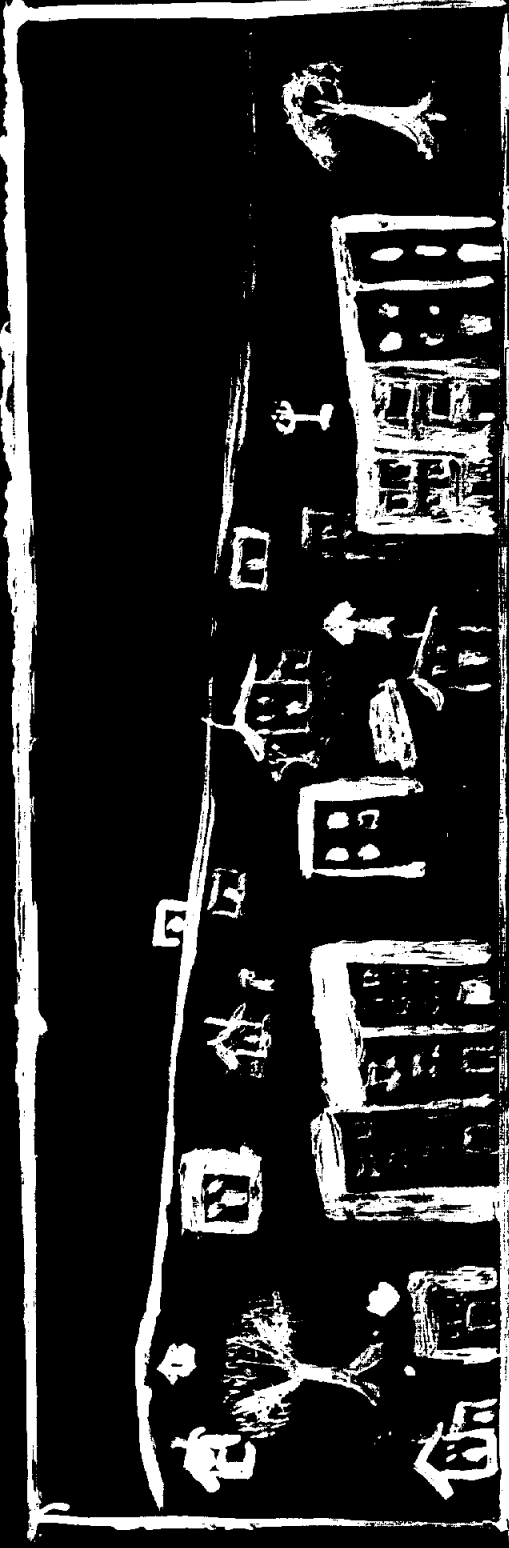

La vida a Verdúm-
Coros

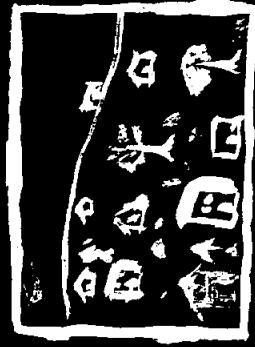

1948 - dos
1958 - id

La vida a Verdum - Población

1958 - 60000 habitantes

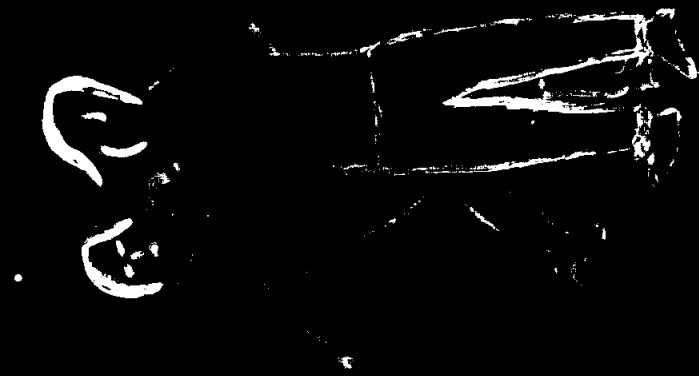

1948 - 6000
habitants

La vida a Vadum - Babels

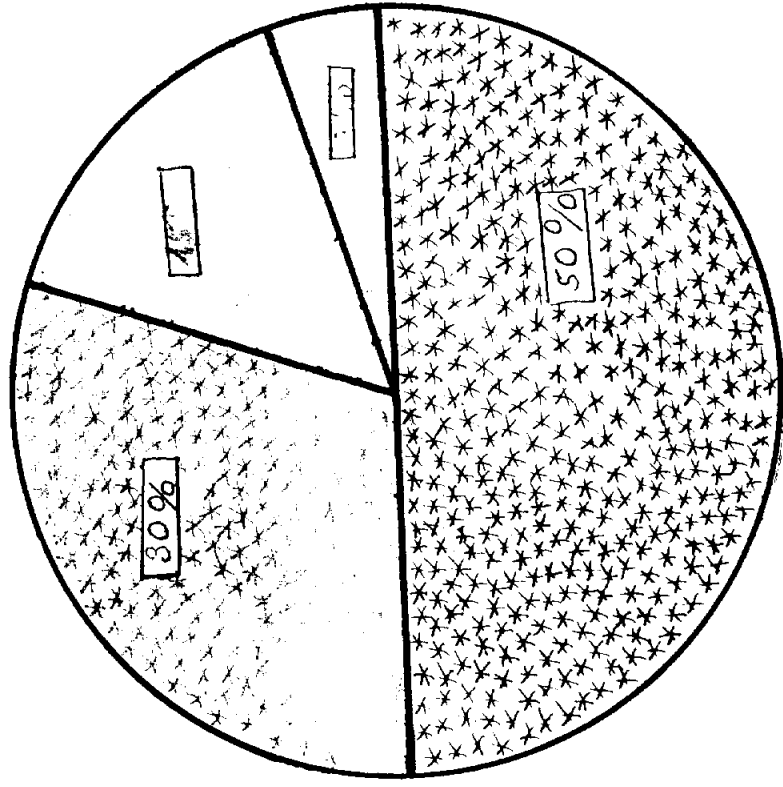

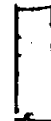

1956

1958

Estadística sobre 600 alumnes de les Escoles Nacionals
 no de fills

- families de 3-4 fills
- id de 1-2 "
- id mes 4 "
- " fill únic